

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

«Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ Η
ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ Α.Ε.»

Οι σπουδάστριες:

Σαρχώση Ασημίνα

Σιδερά Φωτεινή

Χριστοπούλου Αρετή

Ο εισηγητής:

Κος ΙΓΓΛΕΣΗΣ Σ.

ΠΑΤΡΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1996

ΑΡΙΘΜΟΣ	9160
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	<u>ΣΕΛ.</u>
ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	1
ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	7
A. <u>ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ</u>	
1. Έννοια και αποστολή των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως	8
2. Σχηματισμός των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως	9
3. Χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων εκμεταλλεύσεως	10
4. Αχρησιμοποίητες προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	18
5. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	19
6. Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις	38
B. <u>ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ</u>	
1. Έννοια και αποστολή των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους	41
2. Σχηματισμός των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους	41
3. Χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους	42
4. Αχρησιμοποίητες προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	43
Γ. <u>ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ</u>	
1. Έννοια και αιτιολογική βάση των προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές	47

2. Συναλλαγματικές διαφορές δανείων σε Ξ.Ν. για κτήσεις πάγιων στοιχείων	49
3. Συναλλαγματικές διαφορές από απαιτήσεις και λοιπές υποχρεώσεις σε Ξ.Ν.	58
3.1. Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	58
3.2. Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	63
4. Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές τραπεζών	68
5. Συναλλαγματικές διαφορές κεφαλαίων εισαχθέντων από το εξωτερικό με το Ν.Δ. 2687/1953	71
Δ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	73
Ε. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ	76
ΣΤ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	77
Ζ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗ (ΛΗΖΙΝΓΚ)	100
Η. ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	101
Θ. ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΡΙΤΩΝ (ΦΑΚΤΟΡΙΝΓΚ)	102
Ι. Ο ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΕΙΧΕΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ	103

Κ.	ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΣΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ	104
Λ.	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ	107
Μ.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΡΘΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	110
Ν.	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	112

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ., πρόβλεψη είναι η κράτηση ορισμένου ποσού, που γίνεται, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας, σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως (προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως) ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως (προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους). Η κράτηση αυτή αποβλέπει στην κάλυψη ζημίας ή εξόδων ή ενδεχόμενης υποτιμήσεως στοιχείων, του ενεργητικού, όταν κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού είναι πιθανή η πραγματοποίησή τους, χωρίς όμως να είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος πραγματοποίησεως ή και τα δύο.

Για να γίνει η πρόβλεψη, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., πρέπει να συντρέχουν οι εξής δύο προϋποθέσεις:

(α) κατά το κλείσιμο του ισολογισμού πρέπει να είναι πιθανή η πραγματοποίηση ζημίας ή εξόδου ή ενδεχόμενης υποτιμήσεως στοιχείων του ενεργητικού. Πρέπει δηλαδή να υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την πραγματοποίηση της ζημίας ή του εξόδου ή της υποτιμήσεως στοιχείων του ενεργητικού.

(β) να μην είναι γνωστό το ακριβές μέγεθος της ζημίας ή του εξόδου ή της υποτιμήσεως των στοιχείων του ενεργητικού ή ο χρόνος πραγματοποίησεως αυτών ή και τα δύο (μέγεθος και χρόνος).

Ο παραπάνω ορισμός των προβλέψεων κρίνεται ατελής και δε συμπίπτει απόλυτα με την έννοια του όρου «ενδεχόμενα» που έχει καθιερώσει η αλλοδαπή θεωρία και πράξη. Συγκεκριμένα σύμφωνα με όσα πρεσβεύει το FASB, (στο Statement No 5 «Accounting for Contingencies» (Μάρτιος 1995), η έννοια των προβλέψεων στοχευοθετείται στις περιπτώσεις που συντρέχουν οι εξής καταστάσεις:

- (α) να υπάρχει πιθανότητα επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος και
- (β) το ποσό της ζημίας να μπορεί εύλογα να εκτιμηθεί.

Δεν απαιτείται συνεπώς να υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το ύψος του ποσού της ζημίας ή ως προς το χρόνο επελεύσεώς της, αρκεί να υπάρχει πιθανότητα πραγματοποίησεως αυτής. Όταν μάλιστα υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα ως προς το ποσό της ζημίας σε βαθμό που να μην είναι δυνατό εύλογα να εκτιμηθεί δε γίνεται πρόσληψη αλλά απλώς αποκάλυψη του ζημιογόνου γεγονότος.

Σημειώνεται ακόμη ότι στον παραπάνω ορισμό της προβλέψεως του Ε.Γ.Λ.Σ., ως ΕΚ Περισσού αναφέρεται ότι ο χρόνος πραγματοποίησεως της ζημίας πρέπει να μην είναι γνωστός, αφού εξυπακούεται από το βασικό στοιχείο της αβεβαιότητας επελεύσεως του μελλοντικού γεγονότος ήταν γνωστός, το γεγονός έπαυε να είναι πιθανό και θα ήταν βέβαιο. Εδώ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε μερικές αιτίες δημιουργίας προβλέψεων όπως είναι: επίδικες διαφορές φόρων που βαρύνουν την εταιρία, αποζημιώσεως προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, κίνδυνοι από υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα, κίνδυνοι από αγωγές αμφίβολης εκβάσεως κ.α.

Πολύ συχνά η λογιστική πράξη χαρακτηρίζει ως προβλέψεις τα «οφειλόμενα έξοδα», δηλαδή τα έξοδα που κατέστησαν δουλευμένα μέσα στη χρήση, τα οποία όμως οφείλονται από την Οικονομική μονάδα κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού και τα οποία είναι πληρωτέα στις αρχές της επόμενης χρήσεως (λ.χ. έξοδα ηλεκτροδοτήσεως, υδρεύσεως, τηλεφώνων μηνών Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου, που είναι πληρωτέα στη νέα χρήση). Όπως είναι ευνόητο, ο χαρακτηρισμός των εξόδων αυτών ως προβλέψεων είναι εσφαλμένος, γιατί δεν υπάρχει καμιά αβεβαιότητα ούτε ως προς το ύψος τους ούτε ως προς το χρόνο εξοφλήσεώς τους. Πρόκειται περί εξόδων «βέβαιων», «οριστικών» και «δουλευμένων», που πρέπει να βαρύνουν τα αποτελέσματα της χρήσεως που αφορούν με πίστωση του λ/σμού 56.01 «έξοδα χρήσεως δουλευμένα (πληρωτέα)».

Αποστολή των προβλέψεων είναι η εξασφάλιση βιωσιμότητας στην επιχείρηση, την οποία οι σύγχρονες αντιλήψεις, πολύ ορθά, θεωρούν κύτταρο της κοινωνικής οικονομίας που εκπληρώνει κοινωνικοοικονομικό σκοπό, γιατί παράγει αγαθά (προϊόντα ή υπηρεσίες) και προσφέρει εργασία συμβάλλοντας έτσι αποφασιστικά στην ανάπτυξη της οικονομίας κάθε χώρας.

Για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της επιχειρήσεως, πρέπει να αποτραπεί η εμφάνιση ανύπαρκτων και αβέβαιων κερδών, με τη διανομή των οποίων (στους μετόχους και το Δημόσιο με τη μορφή μερίσματος και φόρων) ουσιαστικά διανέμονται, μερικά ή ολικά, τα κεφάλαια της επιχ/σεως (ίδια ή ξένα). Στην αποτροπή των κινδύνων αυτών αποβλέπει η διεθνώς, παραδεγμένη θεμελιώδης αρχή της συντηρητικότητας, από την οποία

εκπηγάξει μεταξύ των άλλων, και ο βασικός κανόνας του σχηματισμού προβλέψεων κατά την κατάρτιση του Ισολογισμού τέλους χρήσεως. Σύμφωνα με τον κανόνα αυτόν, πρέπει: (α) σε κάθε χρήση να περιλαμβάνονται μόνο τα κέρδη που έχουν πραγματοποιηθεί μέσα σ' αυτήν, και (β) να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι και όλες οι πιθανές ζημίες που αφορούν την κλειόμενη ή τις προηγούμενες χρήσεις, έστω και αν, οι σχετικές ενδείξεις άρχισαν να διαφαίνονται μετά το τέλος της κλειόμενης χρήσεως, αλλά μέσα στην περίοδο περάτωσης των πράξεων κλεισίματος του ισολογισμού. Βάσει της αρχής αυτής, λοιπόν, απαγορεύεται η πρόβλεψη εσόδων, ενώ επιβάλλεται η διενέργεια προβλέψεων για ζημίες και έξοδα που, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, δεν αποδεικνύονται με ολοκληρωμένες συναλλαγές, αλλά, για τις οποίες υπάρχει πιθανότητα πραγματοποίησεως στο μέλλον.

Η 4η Οδηγία της Ε.Ο.Κ., επειδή δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στο θέμα, του σχηματισμού προβλέψεων, δεν αρκείται στην υιοθέτηση της αρχής της συντηρητικότητας, από την οποία, πηγάζει και η υποχρέωση σχηματισμού των αναγκαίων προβλέψεων, αλλά περιλαμβάνει και ειδικές διατάξεις, με τις οποίες ρητά επιβάλλεται η υποχρέωση σχηματισμού προβλέψεων, οι οποίες, κατά την προσαρμογή με αυτές του Ν. 2190/1920 - με το Π.Δ. 409/1986 - περιλήφθηκαν στις εξής διατάξεις του:

- (α) άρθρο 43 παρ. 1 περ. γ': η γενική επιταγή για σχηματισμό προβλέψεων για όλους τους πιθανούς κινδύνους και όλες τις πιθανές ζημίες

- (β) άρθρο 42ε παρ. 14 εδ. β': οι προβλέψεις για αποζημίωση του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία
- (γ) άρθρο 42ε παρ. 14 εδ. α': οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα
- (δ) άρθρο 43ε παρ. 5 περ. ε': οι προβλέψεις για υποτιμήσεις ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων
- (ε) άρθρο 43 παρ. 8 περ. α': οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
- (στ) άρθρο 43 παρ. 3 περ. γ' και παρ. 8 περ. β': οι προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές

Το μέγεθος της ιδιαίτερης βαρύτητας που αποδίδουν οι - προερχόμενες από την 4η Οδηγία της Ε.Ο.Κ. - νέες διατάξεις του Ν. 2190/1920, προκύπτει σαφέστατα και από το ότι, στο άρθρο 43 παραγρ. 1 περ. γ' ορίζεται ρητά ότι λαμβάνονται υπόψη «όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι και όλες οι πιθανές ζημιές» και σχηματίζονται οι αναγκαίες προβλέψεις, εντούτοις περιλαμβάνει και τις παραπάνω β' - στ' αναλυτικές διατάξεις, έτσι ώστε να μην υπάρχει περίπτωση δημιουργίας κάποιας αμφιβολίας.

Ο Ν. 2190/1920, στην παρ. 14 εδ. α' του άρθρου 42ε ορίζει ότι: «οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα προορίζονται να καλύψουν ζημιές, ή δαπάνες ή υποχρεώσεις της κλειόμενης και των προηγούμενων χρήσεων, που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα συντάξεως του ισολογισμού, αλλά δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος στον οποίο θα προκύψουν . Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται κάθε χρόνο σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια». Η διάταξη αυτή είναι συμπληρωματική και επεξηγηματική της ρητής επιταγής, του βασικού γενικού κανόνα της παρ. 1

περ. γ' του άρθρου 43, όπου ορίζεται ότι, κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων για την κατάρτιση του ισολογισμού τέλους χρήσεως, υποχρεωτικά «λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι και όλες οι πιθανές ζημιές που αφορούν την κλειόμενη ή τις προηγούμενες χρήσεις, έστω και αν οι σχετικές ενδείξεις άρχισαν να διαφαίνονται μετά το τέλος της κλειόμενης χρήσης, αλλά μέσα στην περίοδο περάτωσης των πράξεων κλεισίματος του ισολογισμού».

Οι ανωτέρω διατάξεις είναι σαφέστατες και αναλυτικές και συνεπώς περιπτεύει κάθε άλλη ανάλυσή τους. Σημειώνουμε μόνο ότι, από τη φορολογική νομοθεσία, δεν αναγνωρίζεται η έκπτωση των ανωτέρω προβλέψεων από τα φορολογητέα έσοδα παρά μόνο τα οριστικά και εκκαθαρισμένα ποσά εξόδων αναγνωρίζονται δηλαδή τα ποσά για τα οποία σχηματίστηκαν προβλέψεις θα αναγνωριστούν προς έκπτωση όταν οριστικοποιηθούν και εκκαθαρισθούν.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Οι προβλέψεις διακρίνονται στις εξής τρεις βασικές κατηγορίες:

- (α) Προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως (Λογαριασμός 68).
- (β) Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους (Λογαριασμός 83).
- (γ) Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές (βλ. Κ.Β.Σ άρθρο 28 παρ. 7, Ε.Γ.Λ.Σ.).

Χρησιμοποιούνται ακόμα οι λογαριασμοί:

- «44 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ»
- «78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως» και
- «84 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ».

Υποτίμηση αποθεμάτων και άλλων κυκλοφορούντων στοιχείων.

Για τα αποθέματα δεν προβλέπονται η δημιουργία ιδιαίτερων λογαριασμών προβλέψεων, αφού οι σχετικές διατάξεις αξιώνουν την αποτίμηση αυτών στη χαμηλότερη τιμή, οπότε και η καταχώρηση της υποτιμημένης αξίας των γίνεται απ' ευθείας στους λογαριασμούς των αποθεμάτων (άρθρο 28 παρ. 1 Κ.Φ.Σ.).

A. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

1. Έννοια και αποστολή των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως

Οι προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως προορίζονται να καλύψουν έξοδα εκμεταλλεύσεως, τα οποία αφορούν την κλειόμενη χρήση - αφού τα αίτια της δημιουργίας τους εμφανίστηκαν μέσα σ' αυτή - αλλά δεν πραγματοποιήθηκαν μέχρι το κλείσιμο του ισολογισμού της, πιθανολογείται όμως ότι θα πραγματοποιηθούν μέσα στις επόμενες χρήσεις. Τα έξοδα αυτά, αν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στην κλειόμενη χρήση, θα είχαν καταχωρηθεί σε προσαύξηση των εξόδων εκμεταλλεύσεως, δηλαδή των οργανικών εξόδων κατ' είδος της ομάδας β, π.χ.: Ο πρώην εκτελωνιστής της επιχειρήσεως έχει εγείρει κατ' αυτής αγωγή και ζητεί αμοιβές του για την διεκπεραίωση εκτελωνισμού, πρώτων υλών που εισήγαγε από το εξωτερικό η επιχείρηση, σύμφωνα δε με τις εκτιμήσεις του νομικού της συμβούλου, υπάρχει βάσιμη πιθανότητα ότι το δικαστήριο θα τον δικαιώσει, - γιατί διαφορετικά, αν δηλαδή θα είχαν καταχωρηθεί σε προσαύξηση των έκτακτων και ανόργανων εξόδων ή των εξόδων προηγούμενων χρήσεων, θα επρόκειτο περί προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους.

Οι προβλέψεις που σχηματίζονται για πιθανά έξοδα, για τα οποία τα αίτια της δημιουργίας τους εμφανίστηκαν μεν μέσα στην κλειόμενη χρήση, αλλά ανάγονται σε δραστηριότητα προηγούμενων χρήσεων, ανήκουν στην κατηγορία των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως, γιατί αν τα έξοδα αυτά είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στην κλειόμενη χρήση θα είχαν καταχωρηθεί στο

λογαριασμό 82.00 «έξοδα προηγούμενων χρήσεων» των αποτελεσμάτων της χρήσεως (και όχι στα οργανικά έξοδα κατ' είδος της ομάδας β).

2. Σχηματισμός των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως.

Οι προβλέψεις εκμεταλλεύσεως σχηματίζονται, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του λογαριασμού οργανικών εξόδων 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως», και πίστωση των αντίστοιχων υπολογαριασμών 44.00 - 44.09 του λογαριασμού Ισολογισμού 44 «προβλέψεις». Οι σχετικές λογιστικές εγγραφές, με βάση τους οικείους λογαριασμούς του ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, είναι του εξής τύπου:

68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (1)
68.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
(εις) 44	Προβλέψεις
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις

- 68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
  - 68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών
σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις
    - (εις) 18 Συμμετοχές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις
      - 18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις
        - 18.00.19 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε
λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις
      - 18.01 Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις
        - 18.01.19 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών
σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις
-

3. Χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων εκμεταλλεύσεως

Κατά τη χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων εκμεταλλεύσεως πρέπει να ακολουθείται πάγια, ένας από τους παρακάτω δύο λογιστικούς χειρισμούς, τους οποίους προβλέπει το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο:

(Α) ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

Τα έξοδα που πραγματοποιούνται κατά τις επόμενες χρήσεις (με εξαίρεση τη ζημία από εκποίηση συμμετοχών σε λοιπές, εκτός από Α.Ε., οικονομικές μονάδες, για την οποία ισχύουν όσα αναφέρονται πιο κάτω), για τα οποία έξοδα έχουν σχηματιστεί προβλέψεις, καταχωρούνται κανονικά στους οικείους λογαριασμούς εξόδων της ομάδας 6.

Μετά από κάθε καταχώρηση εξόδων αυτής της μορφής, από τις σχηματισμένες προβλέψεις μεταφέρονται, με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του λογαριασμού ισολογισμού 44 «προβλέψεις» και πίστωση του λογαριασμού εσόδων 78.05 «χρησιμοποιημένες προβλέψεις για κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως», τα ποσά των προβλέψεων που είχαν σχηματιστεί για τα έξοδα που ήδη πραγματοποιήθηκαν. Η μεταφορά των ποσών αυτών γίνεται μέχρι το όριο καλύψεώς τους, δηλαδή στο λογαριασμό 78.05 μεταφέρεται ολόκληρη η σχηματισμένη πρόβλεψη αν αυτή είναι μικρότερη ή ίση με τα έξοδα που ήδη πραγματοποιήθηκαν, αλλιώς μεταφέρεται ποσό ίσο με τα έξοδα που ήδη πραγματοποιήθηκαν, π.χ.:

Ας υποθέσουμε ότι ο μεταφορέας Ψ, που στη χρήση 1991 μετέφερε στους πελάτες της επιχειρήσεως τα πωλημένα σ' αυτούς προϊόντα, ήγειρε αγωγή κατά αυτής και ζητεί κόμιστρα, πέρα των όσων του καταβλήθηκαν, δρχ. 7.000.000 και ότι η αγωγή, κατά το νομικό σύμβουλο της επιχειρήσεως, κρίνεται βάσιμη για ποσό δρχ. 5.000.000. Υπάρχει

ενδεχόμενη υποχρέωση της επιχειρήσεως και πρέπει την 31/12/1991 να γίνει η εγγραφή:

31/12'1991		
68	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	5.000.000
	(68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως)	
	(εις) 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως	
	(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)	5.000.000

Ο λογαριασμός 44.09 θα εμφανιστεί στον ισολογισμό της 31.12.20+1, στην κατηγορία των προβλέψεων με τον τίτλο «Λοιπές προβλέψεις», ενώ ο λογαριασμός 68.09 θα μεταφερθεί στο λογαριασμό 80.00 «Λογαριασμός γενικής εκμετάλλευσης».

Αν συνεχίζοντας το παράδειγμα αυτό, δεχτούμε ότι μέσα στην χρήση 1992 εκδίδεται η απόφαση του δικαστηρίου και δικαιώνει το μεταφορέα για ποσό δρχ. 4.000.000, κατά τη χρήση αυτή, θα γίνουν οι εγγραφές:

1992		
64.00	Έξοδα μεταφορών	4.000.000
	(64.00.03 Έξοδα μεταφοράς υλικών-αγαθών	
	πωλήσεων με μεταφ. μέσα τρίτων)	
	(εις) 38.00 Ταμείο	4.000.000

————— 1992 —————

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	4.000.000
(44.09.00	Σχηματισμένες προβλέψεις)	
(εις)	78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμ/σεως	4.000.000

————— 1992 —————

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	1.000.000
(44.09.00	Σχηματισμένες προβλέψεις)	
(εις)	84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	1.000.000

Αν αντί για 4.000.000 δρχ. το δικαστήριο δικάινε το μεταφορέα για ποσό δρχ. 7.000.000, στην χρήση 1992, θα γινόταν οι εξής εγγραφές:

————— 1992 —————

64.00	Έξοδα μεταφορών	7.000.000
(64.00.03	Έξοδα μεταφοράς υλικών-αγαθών πωλήσεων με μεταφ. μέσα τρίτων)	
(εις)	38.00 Ταμείο	7.000.000

————— 1992 —————

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	5.000.000
(44.09.00	Σχηματισμένες προβλέψεις)	
(εις)	Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως	5.000.000

Παρατηρούμε ότι διογκώνονται τα έξοδα μεταφορών με αποτέλεσμα να επιβαρύνουν τα αποτ/τα χρήσεως της χρήσεως 1992. Το ποσό των 2.000.000 δρχ. αφορά την χρήση 1991. Κατά την γνώμη μας οι εγγραφές που πρέπει να γίνουν στην περίπτωση που το δικαστήριο δικάινε το μεταφορέα για το ποσό των 7.000.000 δρχ. είναι οι εξής:

_____ 1992 _____		
64.00	Έξοδα μεταφορών	5.000.000
	(64.00.03 Έξοδα μεταφοράς υλικών-αγαθών)	
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	2.000.000
82.00.99	Λοιπά έξοδα προηγούμενων χρήσεων	
(εις) 38.00	Ταμείο	7.000.000
_____ 1992 _____		
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	5.000.000
	(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)	
(εις) 78.05	Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμ/σεως	5.000.000

(B) ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

Για τα έξοδα που είχαν σχηματιστεί προβλέψεις σε προηγούμενες χρήσεις, τα οποία πραγματοποιούνται στην τρέχουσα χρήση, παρέχεται η

ευχέρεια στις οικονομικές μονάδες, αντί να τα καταχωρούν στους οικείους λογαριασμούς εξόδων της ομάδας 6, να τα καταχωρούν στους οικείους υπολογαριασμούς των λογαριασμών 44.00 - 44.09 με τον τίτλο «Χρησιμοποιημένες προβλέψεις». Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται υποχρεωτικά τα εξής:

- Από τις σχηματισμένες προβλέψεις μεταφέρονται με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών των 44.00 - 44.09 με τον τίτλο «σχηματισμένες προβλέψεις» στην πίστωση του λογαριασμού 78.05 «Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως», οι τυχόν πιστωτικές διαφορές που προκύπτουν από την σύγκριση των σχηματισμένων και χρησιμοποιημένων για κάθε περίπτωση καταχωρήσεως.
- Σχηματίζονται συμπληρωματικές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως, με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 68 και πίστωση των οικείων υπολογαριασμών των 44.00 - 44.09 με τίτλο «σχηματισμένες προβλέψεις», για τις τυχόν των σχηματισμένων και των χρησιμοποιημένων προβλέψεων για κάθε περίπτωση καταχωρήσεως.
- Στο τέλος κάθε χρήσεως, τα χρεωστικά υπόλοιπα των οικείων υπολογαριασμών των λογαριασμών 44.00 - 44.09, με τον τίτλο «χρησιμοποιημένες προβλέψεις» μεταφέρονται στους οικείους υπολογαριασμούς των ίδιων λογαριασμών με τον τίτλο «σχηματισμένες προβλέψεις» π.χ.:

Στο προηγούμενο παράδειγμα για το έτος 1991 είχε γίνει η εξής εγγραφή:

1991

68	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	5.000.000	
	(68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως)		
	(εις) 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως		5.000.000
	(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)		

Στην περίπτωση που το 1992 η επιχείρηση κατέβαλε στον μεταφορέα ποσό
δρχ. 4.000.000, θα γίνουν οι εγγραφές:

1992

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως	4.000.000	
	(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)		
	(εις) 38.00 Ταμείο		4.000.000

1992

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	1.000.000	
	(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)		
	(εις) 78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμ/σεως		1.000.000

Στο τέλος της χρήσεως 1992

1992

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως	4.000.000	
	(44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις)		

(εις) 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως 4.000.000
(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)

Αν το δικαστήριο δικάιωνε το μεταφορέα για ποσό δρχ. 7.000.000 θα γινόταν οι εξής εγγραφές:

1992

44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως 7.000.000
(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)

(εις) 38.00 Ταμείο 7.000.000

1992

44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως 5.000.000
(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)

(εις) 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως 5.000.000
(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)

Θα γινόταν επιπλέον και η εξής εγγραφή:

1992

---

68 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜ/ΣΕΩΣ 2.000.000
(68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως)

(εις) 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως 2.000.000
(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)

Σ' αυτό το σημείο θα θέλαμε να τονίσουμε ότι η τελευταία εγγραφή είναι σύμφωνη με όσα ορίζονται από το Ε.Γ.Λ.Σ., παρατηρούμε όμως ότι με αυτόν τον χειρισμό διογκώνονται αδικαιολόγητα τα έξοδα εκμεταλλεύσεως (Λογ. 68) της χρήσεως 1992. Το ποσό των 2.000.000 δρχ. αφορά την προηγούμενη χρήση (1991). Επομένως ορθότερο θα ήταν να γίνουν οι εξής εγγραφές:

————— 1992 —————		
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	5.000.000
	(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)	
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	2.000.000
	(82.00.99 Λοιπά έξοδα προηγ. χρήσεων)	
(εις)	38.00 Ταμείο	7.000.000
————— 1992 —————		
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως	5.000.000
	(44.09.00 Σχηματισμένη πρόβλεψη)	
(εις)	44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμ/σεως	5.000.000
	(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)	

4. Αχρησιμοποίητες προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, τα αχρησιμοποιήτα ποσά προβλέψεων εκμεταλλεύσεως, είτε γιατί τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν

ήταν μικρότερα από τις σχηματισμένες γι' αυτά προβλέψεις, είτε γιατί εξέλειπαν οι οικείοι κίνδυνοι, μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού έκτακτων εσόδων 84.00 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων».

5. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Δικαιολογητικός λόγος της διενέργειας της προβλέψεως.

Τα άρθρα 9 και 10 της 4η Οδηγίας της Ε.Ο.Κ., που καθορίζουν τη δομή και το περιεχόμενο του ισολογισμού, επιβάλλουν να περιλαμβάνονται στο σκέλος του παθητικού και στην κατηγορία «Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη», και οι «προβλέψεις για συντάξεις και παρόμοιες υποχρεώσεις». Οι διατάξεις αυτές κατονομάζουν ειδικότερα τις «προβλέψεις για συντάξεις», επειδή σε πολλές χώρες της Ε.Ο.Κ. οι επιχειρήσεις χορηγούν συντάξεις στο εξερχόμενο της ενεργού δράσεως προσωπικό τους.

Στη χώρα μας εφαρμόζεται το ιδιόμορφο σύστημα της αποζημίωσης των εργαζομένων κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία λόγω απολύσεως, συνταξιοδοτήσεως κ.λ.π.

Το δικαίωμα του εργαζομένου και η αντίστοιχη υποχρέωση της επιχειρήσεως για αποζημίωση αυτού γεννάται προοδευτικά με την πάροδο του χρόνου απασχολήσεως και το ύψος της αποζημίωσης συναρτάται από τα έτη απασχολήσεως του εργαζομένου στον ίδιο εργοδότη και από

τις τακτικές αποδοχές αυτού κατά τον τελευταίο μήνα απασχολήσεώς του. Δηλαδή, πέρα από τις αποδοχές και τις εργοδοτικές εισφορές που η επιχείρηση λογιστικοποιεί και καταβάλλει μηνιαίως για κάθε εργαζόμενο, θα έπρεπε, θεωρητικά, να χρεώνει τα οργανικά της έξοδα και με ένα ακόμη υπολογιστικό οργανικό έξοδο που αντιστοιχεί στο δικαίωμα που αποκτά ο εργαζόμενος, με την πάροδο του χρόνου, για μεγαλύτερη αποζημίωση και η χρέωση αυτή να γίνεται με αντίστοιχη πίστωση των προβλέψεων - υποχρεώσεων της επιχειρήσεως. Αυτό ακριβώς γίνεται στις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν μηνιαία εσωλογιστική κοστολόγηση. Ανεξάρτητα όμως από το σύστημα κοστολόγησεως που εφαρμόζει η επιχείρηση, κατά την κατάρτιση του ισολογισμού της, υποχρεούται να σταθμίζει το ύψος των αποζημιώσεων που οφείλει στο προσωπικό της κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Δηλαδή, η επιχείρηση υποχρεούται να κρατεί κατ' έτος ένα ποσό που αντιστοιχεί στο ποσό κατά το οποίο αυξήθηκε το δικαίωμα του εργαζομένου για αποζημίωση, σε τρόπο ώστε, όταν στο μέλλον υποχρεωθεί να καταβάλει στον εργαζόμενο, την αποζημίωσή του να μην αντλήσει το ποσό αυτής από τα ίδια κεφάλαιά της. Αν ο ισολογισμός δεν περιλαμβάνει μια τέτοια πρόβλεψη, ο ισολογισμός αυτός είναι ψευδής και κυρίως τα αποτελέσματα της χρήσεως της επιχειρήσεως είναι διογκωμένα και εικονικά κατά το ποσό των αποζημιώσεων που οφείλει με βάση τη μέχρι τη ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού υπηρεσία των εργαζομένων, ανεξάρτητα πότε οι εργαζόμενοι θα αποκτήσουν το δικαίωμα και θα γεννηθεί για την επιχείρηση η υποχρέωση για καταβολή της αποζημιώσεως. Περαιτέρω συνέπεια της παραλείψεως αυτής είναι η

διανομή εικονικών κερδών, με καταστρεπτικές συνέπειες για το μέλλον της επιχείρησης.

Αλλά η επιχείρηση, κατά το χρόνο καταρτίσεως του ισολογισμού της, δεν γνωρίζει επακριβώς ούτε το ύψος των αποζημιώσεων που οφείλει στο προσωπικό της ούτε το χρόνο καταβολής των αποζημιώσεων. Πράγματι η επιχείρηση θα υποχρεωθεί σε καταβολή αποζημιώσεων κυρίως για τις ακόλουθες αιτίες:

- Λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας και απολύσεως του εργαζομένου, οπότε δικαιούται αποζημιώσεως ο μιν μισθωτός με βάση τις διατάξεις των νόμων 3198/1955 και 2112/1920, ο δε εργατοτεχνίτης με βάση το νόμο 3198/1955 και το Β.Δ. της 16/18/7/1920.
- Λόγω συνταξιοδοτήσεως, οπότε ο εργαζόμενος δικαιούται το 50% της αποζημιώσεως λόγω απολύσεως ή εφόσον ο εργαζόμενος απολαμβάνει και επικουρικής ασφαλίσεως το 40% της αποζημιώσεως αυτής.
- Λόγω πτωχεύσεως της επιχείρησης, οπότε ο μιν μισθωτός δικαιούται πλήρους αποζημιώσεως ενώ ο εργάτης το ήμισυ αυτής.

Προφανές ότι στην εξεταζόμενη περίπτωση των αποζημιώσεων των εργαζομένων υπάρχει βεβαιότητα ότι η υποχρέωση της επιχείρησης για καταβολή αποζημιώσεως θα γεννηθεί στο μέλλον (με εξαίρεση την οικειοθελή αποχώρηση του εργαζομένου πριν από τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδοτήσεως), αλλά υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το

ποσό της αποζημιώσεως και ως προς το χρόνο γεννήσεως της υποχρεώσεως. Στις περιπτώσεις εκείνες που ορισμένοι εργαζόμενοι, κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού, έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως και θα αποχωρήσουν από την επιχείρηση, δε συντρέχει περίπτωση διενέργειας προβλέψεως, γιατί δεν υπάρχει αβεβαιότητα ούτε ως προς τη γέννηση της υποχρεώσεως ούτε ως προς το χρόνο γεννήσεως αυτής ούτε ως προς το ποσό της αποζημιώσεως. Στις περιπτώσεις αυτές πρόκειται για οριστικές υποχρεώσεις της επιχειρήσεως και ως οριστικές υποχρεώσεις πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό.⁽¹⁾

Η ρητή υποχρέωση για σχηματισμό προβλέψεων αποζημιώσεως του προσωπικού.

Η νέα διάταξη του άρθρου 42ε παρ. 14 του Ν. 2190/1920 ορίζει ότι: «Οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, που υπολογίζονται και σχηματίζονται στο τέλος κάθε χρήσης, καλύπτουν, τουλάχιστον, τις αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης. Κατά την πρώτη χρήση εφαρμογής των διατάξεων αυτού του Νόμου παρέχεται η δυνατότητα στις εταιρείες να καταχωρήσουν στο λογαριασμό «λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως» τις σωρευμένες

⁽¹⁾ Μελέτη του Εμμ. Σακέλλη πάνω στο θέμα αυτό, που δημοσιεύτηκε στην ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, που αντιστοιχούν στην προϋπηρεσία του προσωπικού τους κατά τις προηγούμενες χρήσεις. Οι προβλέψεις αυτές αποσβένονται τμηματικά και ισόποσα, μέσα σε μία πενταετία».

Με τη διάταξη αυτήν επιβάλλεται στην επιχείρηση η υποχρέωση να σχηματίζει, στο τέλος κάθε χρήσεως, πρόβλεψη για την αποζημίωση που θα καταβάλει στο προσωπικό της κατά την έξοδό του από την υπηρεσία. Η πρόβλεψη αυτή πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τις αποζημιώσεις που θα καταβάλει η επιχείρηση στο εξερχόμενο, λόγω συνταξιοδότησεως, προσωπικό της. Δηλαδή, το κατώτατο όριο των σχηματισμένων στο τέλος κάθε χρήσεως προβλέψεων της κατηγορίας αυτής, πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50% της πλήρους αποζημιώσεως που θα ελάμβανε το προσωπικό της επιχειρήσεως αν απολυόταν την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού της ή το 40%⁽¹⁾ της αποζημιώσεως αυτής αν οι εργαζόμενοι υπάγονται σε επικουρική ασφάλιση. Συνεχίζοντας η διάταξη προβλέπει ότι κατά την πρώτη χρήση εφαρμογής των διατάξεων αυτού του Νόμου (δηλαδή τη χρήση που αρχίζει μετά την 31.12.1986), παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις, να υπολογίσουν το συσσωρευμένο ποσό προβλέψεων που αντιστοιχεί στην προϋπηρεσία του προσωπικού μέχρι το τέλος της προηγούμενης χρήσεως (31.12.1986), να το καταχωρήσουν στο λογαριασμό «λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως» και να το αποσβέσουν τμηματικά και ισόποσα, μέσα σε μία πενταετία (δηλ. είτε εφάπαξ στην

της 21ης Απριλίου 1988, και στο ΛΟΓΙΣΤΗ τεύχος 408 (Ιούνιος 1988).

⁽¹⁾ Αυτονόητο είναι ότι, αν η εταιρεία (εθμικά κλπ.) καταβάλει μεγαλύτερο ποσό, το κατώτατο όριο γι' αυτήν είναι το μεγαλύτερο αυτό ποσό (και όχι το 40%).

πρώτη χρήση, είτε ισόποσα στις δύο πρώτες ή στις τρεις πρώτες κλπ. χρήσεις). Συνεπώς, η χρήση που κλείνει την 31.12.1987⁽¹⁾, η οποία είναι η πρώτη εταιρική χρήση εφαρμογής των νέων διατάξεων επιβαρύνεται με τα εξής ποσά:

(α) Με τις προβλέψεις που αναλογούν στη χρήση 1987, οι οποίες ισούνται, με τη διαφορά μεταξύ των συνολικών (συσσωρευμένων) αποζημιώσεων κατά την 31.12.1987 και των συνολικών (συσσωρευμένων) αποζημιώσεων κατά την 31.12.1986. Οι προβλέψεις αυτές, θα επιβαρύνουν τα έξοδα εκμεταλλεύσεως της ομάδας 6 του Ε.Γ.Λ.Σ. (δηλ. θα καταχωρηθούν σε χρέωση του λογαριασμού 68.00 «προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία» με πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 44 «προβλέψεις») και έτσι θα περιληφθούν στο λειτουργικό κόστος της χρήσεως.

(β) Η πρώτη εταιρική χρήση θα επιβαρυνθεί και με το σύνολο των συσσωρευμένων αποζημιώσεων απολύσεως ή συνταξιοδοτήσεως, ανάλογα με την τακτική που ακολουθεί η εταιρεία, οι οποίες αντιστοιχούν στην προϋπηρεσία του προσωπικού μέχρι το τέλος της προηγούμενης χρήσεως (31.12.1986). Για το ποσό των προβλέψεων αυτών η εταιρεία μπορεί:

⁽¹⁾ Ο τρόπος αντιμετώπισης των προβλέψεων κατά τη χρήση αυτή θα αποτελέσει τη βάση αντιμετώπισης των εξεταζόμενων προβλέψεων και στις επόμενες χρήσεις (31.12.1988, 31.12.1989 κλπ.).

(α) είτε να το αποσβέσει εφάπαξ (εξ' ολοκλήρου) την πρώτη χρήση, με χρέωση του αποτελεσματικού λογαριασμού 82.00 «έξοδα προηγούμενων χρήσεων» και πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 44 «προβλέψεις»

(β) είτε να το καταχωρήσει ολόκληρο στο ενεργητικό του ισολογισμού, στο λογαριασμό «λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως» με πίστωση και εδώ των οικείων υπολογαριασμών του 44 «προβλέψεις» και να το αποσβέσει τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία. Η ετήσια απόσβεση του ποσού αυτού θα καταχωρείται στον αποτελεσματικό λογαριασμό 85 «αποσβέσεις πάγιων στοιχείων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος» (και των υπολογ/σμών του).

Τα ποσά προβλέψεων για αποζημιώσεις προσωπικού, που υπολογίζονται κατά τον ανωτέρω τρόπο, είναι σημαντικά, γιατί αναφέρονται στο σύνολο του προσωπικού και επιβαρύνουν τις εταιρείες υπέρμετρα, ώστε πολλές απ' αυτές αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα λόγω στενότητας κερδών, που όχι σπάνια μετατρέπονται και σε ζημίες.

Αντίθετα με τα παραπάνω, η γνωμοδότηση 205/1988 της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων της Διοικήσεως δέχεται ότι κατά την αληθή έννοια της παρ. 14 του άρθρου 42ε του Κ.Ν. 2190/1920, υποχρεωτική είναι η δημιουργία προβλέψεως στον ισολογισμό μόνο για τις αποζημιώσεις που θα καταβληθούν (ενδεχομένως, δηλαδή, σε περίπτωση αποχωρήσεώς τους από την ενεργό υπηρεσία) στο προσωπικό που έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδοτήσεως. Την άποψη αυτή (που είναι ταυτόσημη και με την υπ' αριθμ. 17/1987 γνωμοδότηση της Νομικής Διευθύνσεως του

Υπουργείου Εμπορίου) έκαμε αμέσως δεκτή το Υπουργείο Εμπορίου και είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση.

Λογιστικός χειρισμός των προβλέψεων αποζημιώσεως του προσωπικού.

Ειδικότερα, ο λογιστικός χειρισμός των προβλέψεων αποζημιώσεως του προσωπικού, σύμφωνα και με τα καθοριζόμενα από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, έχει ως εξής:

(1) Κατά την πρώτη χρήση εφαρμογής των νέων διατάξεων, δηλαδή τη χρήση που θα αρχίσει μετά την 31.12.1986 όπως προαναφέρθηκε, θα σχηματιστούν προβλέψεις:

-(α) για την προϋπηρεσία του προσωπικού των προηγούμενων χρήσεων (για την μέχρι 31.12.1986 προϋπηρεσία, όταν η χρήση αρχίζει την 1.1.1987).

-(β) για την κλειόμενη χρήση (για την υπηρεσία του έτους 1987).

-(α) Οι συσσωρευμένες προβλέψεις που αντιστοιχούν στην προϋπηρεσία του προσωπικού των προηγούμενων χρήσεων, αντί να βαρύνουν τα αποτελέσματα της πρώτης χρήσεως, παρέχεται η δυνατότητα να καταχωρηθούν στη χρέωση του λογαριασμού 16.19 «λοιπά έξοδα

πολυετούς αποσβέσεως» (με πίστωση του λογαριασμού 44 «προβλέψεις») και να αποσβεσθούν τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία. Η τμηματική αυτή απόσβεση γίνεται με επιβάρυνση των αποτελεσμάτων χρήσεως (με χρέωση του υπολογαριασμού 85.05.19 «αποσβέσεις λοιπών εξόδων πολυετούς αποσβέσεως» και πίστωση του υπολογαριασμού 16.99.19 «αποσβεσμένα λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως»). Αν η επιχείρηση επιθυμεί την επιβάρυνση της πρώτης χρήσης με το σύνολο των συσσωρευμένων προβλέψεων, τότε θα χρεωθούν τα αποτελέσματα της χρήσεως και ειδικά ο λογαριασμός 82.00 «έξοδα προηγούμενων χρήσεων» (με πίστωση του λογαριασμού 44 «προβλέψεις»).

-(β) Οι προβλέψεις που αναλογούν στην κλειόμενη χρήση (στη χρήση που κλείνει την 31.12.1987) θα σχηματισθούν, με χρέωση των οργανικών εξόδων της χρήσεως και συγκεκριμένα του λογαριασμού 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως» (και του υπολογαριασμού του 68.00 «προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία») και πίστωση του λογαριασμού 44 «προβλέψεις» (και των υπολογαριασμών του).

-(γ) Όπως αναφέρθηκε προηγούμενα (υπό α' και β') οι προβλέψεις σχηματίζονται με χρέωση των λογαριασμών που αναφέρονται προηγούμενα και με πίστωση (πάντοτε και σε όλες τις περιπτώσεις) του λογαριασμού 44 «Προβλέψεις», ο οποίος, όπως καθορίζεται στο Ε.Γ.Λ.Σ., αναλύεται στους εξής υπολογισμούς:

44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις

Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε επιχειρήσεως, με διάκριση των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού, σε προβλέψεις για το έμμισθο προσωπικό και σε προβλέψεις για το ημερομίσθιο προσωπικό.

44.00.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις

Ανάπτυξη αντίστοιχη του λογαριασμού 44.00.00.

-(δ) Τα ποσά που θα υποβάλλονται στο προσωπικό που θα αποχωρεί από την υπηρεσία, θα καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 44 «προβλέψεις» και του υπολογαριασμού του 44.00.01 «χρησιμοποιημένες προβλέψεις». Μετά από κάθε τέτοια καταχώρηση θα επακολουθεί τακτοποίηση των υπολογαριασμών 44.00.00 «σχηματισμένες προβλέψεις» και 44.00.01 «χρησιμοποιημένες προβλέψεις», ως εξής:

(αα) Αν το ποσό που καταβλήθηκε είναι μεγαλύτερο από το ποσό της σχηματισμένης προβλέψεως, σχηματίζεται ισόποση με τη διαφορά συμπληρωματική πρόβλεψη, με πίστωση του λογαριασμού 44 και του υπολογαριασμού του 44.00.00 «σχηματισμένες προβλέψεις» και χρέωση των λογαριασμών:

- 82.00 «έξοδα προηγούμενων χρήσεων» για το ποσό που αντιστοιχεί στην προϋπηρεσία των προηγούμενων χρήσεων,

- 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως», για το ποσό που αφορά την κλειόμενη χρήση.

(ββ) Αν το ποσό που καταβλήθηκε είναι μικρότερο από το ποσό της σχηματισμένης προβλέψεως, το επιπλέον ποσό της προβλέψεως μεταφέρεται, με χρέωση του λογαριασμού 44 και του υπολογαριασμού του 44.00.00, στην πίστωση του λογαριασμού 84.00 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων».

Μετά από τις παραπάνω, (υπό αα' και ββ') τακτοποιήσεις, τα χρεωστικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 44.00.01 «Χρησιμοποιημένες προβλέψεις» είναι ίσα με τα αντίστοιχα πιστωτικά του 44.00.00 «σχηματισμένες προβλέψεις», στις οποίες και μεταφέρονται στο τέλος κάθε χρήσεως.

Παράδειγμα - Λογιστικές εγγραφές

A. Ας υποθέσουμε ότι το συνολικό ποσό των αποζημιώσεων που θα κατέβαλλε η εταιρεία αν απέλυε το προσωπικό ανερχόταν:

- Αν η απόλυση γινόταν την 31.12.1987 σε δρχ. 100.000.000
  - Αν η απόλυση γινόταν την 31.12.1986 σε δρχ. 80.000.000
- Αποζημιώσεις που αντιστοιχούν στη χρήση 1987 δρχ. 20.000.000

Με βάση τα δεδομένα αυτά η χρήση 1987 θα επιβαρυνθεί:

(α) Για το συνολικό ποσό αποζημιώσεων που αντιστοιχεί στη χρήση 1987, δηλαδή με δρχ. 20.000.000, ή τουλάχιστο με το ποσό αποζημιώσεων λόγω συνταξιοδότησεως και το οποίο ανέρχεται σε 40% της πλήρους αποζημιώσεως, αφού όλοι σχεδόν οι εργαζόμενοι υπάγονται σε επικουρική ασφάλιση, δηλαδή με δρχ. 8.000.000 (20.000.000 X 40%).

Θα γίνει η εγγραφή:

68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως		
68.00	Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού λόγω		
	εξόδου από την υπηρεσία	20.000.000	(ή 8.000.000)
(εις) 44	Προβλέψεις		
	44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού		
	λόγω εξόδου από την υπηρεσία		
	44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	20.000.000	(ή 8.000.000)

(β) Για το συνολικό ποσό των συσσωρευμένων μέχρι 31.12.1986 αποζημιώσεων, δηλαδή με το ποσό των δρχ. 80.000.000 ή τουλάχιστο για ποσό δρχ. 32.000.000 (8.000.000 X 40%), η εταιρεία είχε τη δυνατότητα:

(βα) Να επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως 1987, δηλαδή να διενεργήσει την εγγραφή:

82	Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων		
82.00.10	Προβλέψεις αποζημιώσεως προσωπικού		
	προηγούμενων χρήσεων		80.000.000 (ή 32.000.000)
(εις) 44	Προβλέψεις		
44.00	Προβλέψεις για αποζ. προσωπικού		
	λόγω εξόδου από την υπηρεσία		
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	80.000.000	(ή 32.000.000)

(ββ) Να καταχωρήσει το ποσό αυτό στον ισολογισμό και να το αποσβέσει τμηματικά και ισόποσα μέσα σε 5 χρήσεις.

Δηλαδή να κάνει τις εγγραφές:

16	Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα		
	πολυετούς αποσβέσεως		
16.19	Λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		
16.19.00	Προβλέψεις αποζημιώσεως προσωπικού		
	προηγούμενων χρήσεων		80.000.000 (ή 32.000.000)
(εις) 44	Προβλέψεις		
44.00	Προβλέψεις για αποζ. προσωπικού		
	λόγω εξόδου από την υπηρεσία		
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	80.000.000	(ή 32.000.000)

---

85 Αποσβέσεις μη ενσωματωμένες στο
λειτουργικό κόστος

85.05 Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων
κλπ. εξόδων πολυετούς αποσβέσεως

85.05.19 Αποσβέσεις λοιπών εξόδων πολυετούς

αποσβέσεως 16.000.000⁽¹⁾ (ή 6.400.000)⁽²⁾

(εις) 16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και
έξοδα πολυετούς αποσβέσεως

16.99 Αποσβεσμένες ασώματες ακινητοποιήσεις
κ.λ.π. εξόδων πολυετούς αποσβέσεως

16.99.19 Αποσβεσμένα λοιπά έξοδα

πολυετούς αποσβέσεως 16.000.000 (ή 6.400.000)

B. Έστω ότι μέσα στην επόμενη χρήση (ή στη μεθεπόμενη κλπ.) αποχωρεί ο Α' για συνταξιοδότηση και λαμβάνει αποζημίωση δρχ. 6.500.000, ενώ γι' αυτόν είχε σχηματιστεί (μέχρι το τέλος της προηγούμενης χρήσης) πρόβλεψη δρχ. 6.000.000. Οι εγγραφές που πρέπει να γίνουν είναι οι ακόλουθες:

⁽¹⁾ 80.000.000 : 5 = 16.000.000

⁽²⁾ 32.000.000 : 5 = 6.400.000

44	Προβλέψεις		
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία		
44.00.01	Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	6.500.000	
(εις) 38	Χρηματικά Διαθέσιμα		
38.00	Ταμείο		6.500.000

(Καταβολή της αποζημιώσεως στον Α')

Ακολουθούν οι λογιστικές εγγραφές τακτοποιήσεως, που περιγράφονται αναλυτικά προηγούμενα υπό (δ') και οι οποίες είναι οι εξής:

82	Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων
82.00.10	Προβλέψεις αποζημιώσεως προσωπικού προηγ. χρήσεων (το ποσό που αφορά την προϋπηρεσία των προηγ. χρήσεων)
68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (το ποσό που αφορά την κλειόμενη χρήση)
(εις) 44	Προβλέψεις

44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω
εξόδου από την υπηρεσία.

44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις

(Σχηματισμός συμπληρωματικής προβλέψεως δρχ. 500.000).

Απομένει να γίνει η εγγραφή μεταφοράς και συμψηφισμού των προσωπικών υπολογαριασμών του Α', που τηρούνται στο 44.00.00 (ο πιστωτικός) και στο 44.00.01 (ο χρεωστικός). Εξυπακούεται ότι θα ληφθεί και η μέριμνα για τη φορολογική έκπτωση (με σχετική προσθήκη στη δήλωση κ.λ.π.) του καταβληθέντος συνολικού ποσού.

Γ. Αν το ποσό που καταβάλλεται είναι μικρότερο της σχηματισμένης προβλέψεως (π.χ. αν στον Α' καταβλήθηκαν δρχ. 5.800.000, ενώ είχε σχηματιστεί πρόβλεψη δρχ. 6.000.000), το επιπλέον ποσό της προβλέψεως (των δρχ. 200.000) μεταφέρεται στον 84.00. Στον ίδιο λογαριασμό μεταφέρονται και τα ποσά των σχηματισμένων προβλέψεων για εργαζόμενους που δεν τα δικαιούνται, γιατί αποχώρησαν οικειοθελώς πριν να συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως. Οι μεταφορές αυτές γίνονται με την εγγραφή:

---

44 Προβλέψεις

44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία		
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις		200.000
(εις) 84	Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων		
84.00	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις		
84.00.00	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις αποζημιώσεως προσωπικού προηγούμενων χρήσεων		200.000

Οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα.

Ο σχηματισμός στο τέλος κάθε χρήσεων των αναγκαίων προβλέψεων όπως έχει τονιστεί προηγουμένα, συμβάλλει αποφασιστικά στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, γιατί αποτρέπει τον κίνδυνο εμφάνισης ανύπαρκτων και αβέβαιων κερδών, με τη διανομή των οποίων (στους μετόχους και στο Δημόσιο με τη μορφή μερίσματος και φόρων) ουσιαστικά διανέμονται και φορολογούνται, μερικά ή ολικά, τα κεφάλαια των επιχειρήσεων (ίδια ή ξένα), με τις γνωστές συνέπειες.

Ο σχηματισμός προβλέψεως για αποζημίωση προσωπικού, από φορολογική άποψη, δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα έσοδα και

κέρδη της επιχειρήσεως διότι δεν είναι βέβαιη και εκκαθαρισμένη (οριστική) η υποχρέωση.

Εκτός από τις προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές, που υιοθετήθηκαν τελευταία από τον Κ.Φ.Σ. (βλ. άρθρο 11 παρ. Π.Δ. 356/1986) και τις προβλέψεις «δια την τυχόν υφισταμένην και μη πραγματοποιηθείσαν υποτίμησιν παγίων στοιχείων του ενεργητικού ή υπερτίμησιν στοιχείων του παθητικού, αφαιρέσει της εξ ακινήτων και πλοίων τοιαύτης», που προβλέπονται από το Ν.Δ. 3323/1955 «περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων» (άρθρο 35 παρ. 1 περ. η', όπως ισχύει), για τις άλλες προβλέψεις δεν περιλαμβάνονται στη φορολογική νομοθεσία σχετικές διατάξεις για την έκπτωσή τους από τα φορολογητέα έσοδα των επιχειρήσεων. Επιβάλλεται, συνεπώς, η εναρμόνιση της φορολογικής νομοθεσίας με τις νέες διατάξεις του Ν. 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιρειών» και του Ν. 3190/1955 «περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης», που θεσπίσθηκαν με τα Π.Δ. 409/1986 και 419/1986 για την προσαρμογή των νόμων αυτών προς τις οδηγίες της Ε.Ο.Κ. 1η, 2η και 4η.

Η παραπάνω εναρμόνιση της φορολογίας εισοδήματος προς τους κανόνες της 4ης Οδηγίας της Ε.Ο.Κ., που περιλήφθηκαν, όπως προαναφέρθηκε στο Ν. 2190/1920 κατά την πρόσφατη τροποποίησή του, επιβάλλεται να πραγματοποιηθεί το ταχύτερο. Όπως έγινε το έτος 1986 εναρμόνιση του Κ.Φ.Σ. με το Π.Δ. 356/1986, με το οποίο υιοθετήθηκαν οι προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές (και ορισμένες άλλες διατάξεις

των Οδηγιών της Ε.Ο.Κ.), έτσι πρέπει, δίχως καμία αναβολή, να γίνει εναρμόνιση και στη φορολογία εισοδήματος.

Η 205/1988 γνωμοδ. της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων

Διοικήσεως και η επ' αυτής κριτική.

Η Διοίκηση: α) για να αποφύγει το καθόλα δίκαιο αίτημα των εταιρειών για φορολογική αναγνώριση (δηλ. έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα) της σχηματιζόμενης προβλέψεως αποζημιώσεως του προσωπικού, που θα είχε προσωρινά δυσμενείς ταμειακές επιπτώσεις στα έσοδα του προϋπολογισμού κατά τα πρώτα έτη (λόγω αλλαγής του τρόπου εκπτώσεως), και β) για να ικανοποιήσει τους κακούς επιχειρηματίες - μετόχους, οι οποίοι δεν εννοούν να μειωθεί το μέρος τους χάρη του σχηματισμού προβλέψεων, επιστράτευσε τους νομικούς της συμβούλους, οι οποίοι πρόθυμα εξέδωσαν την υπ' αριθμό 205/1988 γνωμοδότηση σκοπιμότητας, το κείμενο της οποίας καθώς και την επ' αυτής ασκηθείσα δριμύτατη κριτική βλ. εις Ε. Λεβαντή - Θ. Γρηγοράκου, το Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών, τόμος Γ', 1989, παράγρ. 1760 υπό IV (σελ. 1281-1303).

6. Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχ/σεις

Οι προβλέψεις αυτές, καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού 18.00.19 ή του 18.01.19, με χρέωση του λογαριασμού 68.01 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές, πλην Α.Ε., επιχειρήσεις». Ο λογαριασμός 68.01 «προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις» θεωρείται έξοδο εκμεταλλεύσεως και μεταφέρεται στο λογαριασμό «γενική εκμετάλλευση», εμφανίζεται δε με τον τίτλο «διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων» στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσεως». Ο αντίθετος υπολογαριασμός 18.00.19 «προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές πλην Α.Ε. επιχειρήσεις» εμφανίζεται στο ενεργητικό του ισολογισμού με τον τίτλο «προβλέψεις για υποτιμήσεις» αφαιρετικά του λογαριασμού «συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις».

Σε περίπτωση πωλήσεως των συμμετοχών, το τίμημα πωλήσεως καταχωρείται στην πίστωση του οικείου υπολογαριασμού του 18.00 ή 18.01 στην οποία μεταφέρεται και η τυχόν σχηματισμένη πρόβλεψη (από το λογ/σμό 18.00.19 ή 18.01.19), όταν πρόκειται για συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις, το αποτέλεσμα δε που προκύπτει καταχωρείται στο λογαριασμό 64.12.00 ή 64.12.01, κατά περίπτωση, αν πρόκειται για ζημία, και στο λογαριασμό 76.04.00 ή 76.04.01, κατά περίπτωση, αν πρόκειται για κέρδος.

Παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι η οικονομική μονάδα πωλεί αντί δρχ. 18.000.000 τα εταιρικά μερίδια της ΕΠΕ «Ψ», (συμμετοχή 70% στο κεφάλαιο αυτής) που είχε αποκτήσει αντί δρχ. 20.000.000 και για τα οποία είχε σχηματίσει πρόβλεψη υποτιμήσεως δρχ. 4.000.000.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

<hr/>		
18.00	Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	4.000.000
(18.00.19	Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις)	
(εις) 18.00	Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	4.000.000
	(18.08.08 Συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχ/σεις)	
	(18.00.08.00 Συμμετοχή στην ΕΠΕ «Ψ»)	
<hr/>		
38.00	Ταμείο	18.000.000
(εις) 18.00	Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχ/σεις	16.000.000
	(18.00.08 Συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχ/σεις)	
	(18.00.08.00 Συμμετοχή στην ΕΠΕ «Ψ»)	
76.04	Κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεωγρ.	2.000.000
(76.04.01	Κέρδη από πώληση συμμετοχών σε λοιπές πλην Α.Ε. επιχειρήσεις)	
<hr/>		

Τελικά τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την πώληση συμμετοχών εμφανίζονται στο λογαριασμό αποτελέσματα χρήσεως με τον τίτλο «κέρδη πωλήσεως συμμετοχών και χρεογράφων» αν πρόκειται για κέρδος, ή με τον τίτλο «έξοδα και ζημίες συμμετοχών και χρεογράφων» αν πρόκειται για ζημία

B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ

1. Έννοια και αποστολή των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους.

Οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους προορίζονται να καλύψουν έκτακτες ζημιές και έκτακτα έξοδα, που αφορούν την κλειόμενη χρήση - αφού τα αίτια δημιουργία τους εμφανίστηκαν μέσα σ' αυτή - αλλά δεν πραγματοποιήθηκαν μέχρι το κλείσιμο του ισολογισμού της, πιθανολογείται όμως ότι θα πραγματοποιηθούν μέσα στις επόμενες χρήσεις. Οι ζημιές αυτές αν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στην κλειόμενη χρήση, θα είχαν καταχωρηθεί στους οικείους λογαριασμούς των έκτακτων ζημιών και των έκτακτων και ανόργανων εξόδων, δηλαδή στους οικείους υπολογαριασμούς των πρωτοβάθμιων λογαριασμών 81 «έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα» και 82 «έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

2. Σχηματισμός των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους.

Οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους σχηματίζονται, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσεως. Προς τούτο χρεώνεται ο πρωτοβάθμιος 83 «προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους» και οι υπολογαριασμοί του, με πίστωση των αντίστοιχων λογαριασμών 44.10 - 44.98 του πρωτοβάθμιου 44.11 «προβλέψεις».

3. Χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους.

Κατά τη χρησιμοποίηση προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

α) Σε περίπτωση πωλήσεως του πάγιου περιουσιακού στοιχείου, για το οποίο έχει σχηματισθεί πρόβλεψη απαξιώσεως και υποτιμήσεως, μεταφέρεται το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης από το λογαριασμό 44.10, στη πίστωση του λογαριασμού του πωλούμενου πάγιου στοιχείου.

β) Το υπόλοιπο του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» μεταφέρεται σε πίστωση του λογαριασμού της απαιτήσεως, για την οποία είχε σχηματισθεί η πρόβλεψη. Η μεταφορά γίνεται όταν η απαίτηση γίνει ανεπίδεκτη εισπράξεως και αποφάσισε η απόσβεσή της.

γ) Όταν καταβάλλονται δαπάνες, για τις οποίες είχαν σχηματισθεί προβλέψεις, από τα ποσά των σχηματισμένων προβλέψεων, μεταφέρονται, στην πίστωση του λογαριασμού 84.01, ποσά ίσα με τις δαπάνες που πληρώθηκαν ή μικρότερα ποσά, αν η πρόβλεψη είναι μικρότερη των δαπανών που πληρώθηκαν.

4. Αχρησιμοποίητες προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους.

Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, τα ποσά των σχηματισμένων προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους (δηλ. τα ποσά των λογαριασμών 44.10 - 44.13 και 44.98) που δεν χρησιμοποιήθηκαν, είτε γιατί οι έκτακτες ζημιές ή έκτακτα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν ήταν μικρότερα από τις σχηματισμένες αντίστοιχες προβλέψεις, είτε γιατί εξέλιπαν οι οικείοι κίνδυνοι, μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού (των εκτάκτων εσόδων, 84.00 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων» (με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 44 «προβλέψεις»).

Λειτουργία των λογαριασμών προβλέψεων για κινδύνους, έκτακτα έξοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων. (Λ/σμοί 44.12, 44.13 και 44.98)

Οι προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα, για έξοδα προηγούμενων χρήσεων, καθώς και οι λοιπές έκτακτες προβλέψεις σχηματίζονται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού με χρέωση και αντίστοιχη πίστωση των ακόλουθων λογ/σμών.

44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	5.000.000
	(44.09.01 Χρησιμοποιημένη πρόβλεψη)	
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	2.000.000

χρεώνονται κατά περίπτωση	πιστώνονται κατά περίπτωση
οι ακόλουθοι αποτ/κοί λογ/σμοί	οι ακόλουθοι λογ/σμοί ισολογισμού
83.12 Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα	44.12 Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα
83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγ. χρήσεων	44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγ. γούμενων χρήσεων
83.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις	44.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις

Οι λογαριασμοί 83.12, 83.13, 83.98 εμφανίζονται στο λογαριασμό αποτελέσματα χρήσεων με τον τίτλο «προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους» ενώ οι λογαριασμοί 44.12, 44.13 και 44.98 εμφανίζονται στο λογ/σμό ισολογισμού «λοιπές προβλέψεις».

Οι έκτακτες ζημιές και τα έκτακτα έξοδα που πραγματοποιούνται κατά τις επόμενες χρήσεις, για τις περιπτώσεις των οποίων είχαν σχηματισθεί προβλέψεις, καταχωρούνται κανονικά στους οικείους υπολ/σμούς των λ/σμών 81 και 82. Μετά από κάθε καταχώρηση ζημιάς ή εξόδου αυτής της μορφής, από τις σχηματιζόμενες προβλέψεις μεταφέρονται, με χρέωση των οικείων υπολ/σμών του λογ/σμού προβλέψεις (44) και πίστωση του λ/σμού 84.01 «έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για έκτακτους κινδύνους». Τα ποσά των προβλέψεων που είχαν σχηματισθεί για τις ζημιές και τα έξοδα που ήδη πραγματοποιήθηκαν, π.χ.

Ας υποθέσουμε ότι σε βάρος της επιχειρήσεως εκκρεμεί αγωγή του ιδιοκτήτη του ακινήτου στο οποίο στεγάζεται η επιχείρηση για καταβολή αποζημιώσεως λόγω σοβαρών ζημιών που, με υπαιτιότητα της επιχειρήσεως, προξενήθηκαν στο ακίνητο κατά τις παρελθούσες χρήσεις και ότι, κατά τις απόψεις του νομικού της συμβούλου, η επιχείρηση θα υποχρεωθεί να καταβάλει στον αντίδικο περίπου 1.000.000. Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού θα γίνει η εγγραφή:

	83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγ. χρήσεων	1.000.000
	44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγ. χρήσεων	1.000.000

Την επόμενη χρήση έστω ότι δικάζεται οριστικά η υπόθεση και η επιχείρηση υποχρεώνεται να καταβάλει αποζημίωση 700.000 δρχ.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

	82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	700.000
	82.00.99 Λοιπά έξοδα προηγ. χρήσεων)	
	38.00 Ταμείο	700.000
	44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγ. χρήσεων	1.000.000

84.01	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψ. προηγούμενων χρήσεων	700.000
	(84.01.13 Από αποσβέσεις για έξοδα προηγ. χρήσεων)	
84.00	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	300.000
	(84.00.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγ. χρήσ.)	

Γ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

1. Έννοια και αιτιολογική βάση των προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές.

Οι συνεχείς διακυμάνσεις της αξίας των νομισμάτων των χωρών, που οδηγούν σε νομισματικές υποτιμήσεις ή υπερτιμήσεις, προκαλούν στις επιχειρήσεις βαθιές οικονομικές διαταράξεις. Έχουν άμεσο αντίκτυπο στις συναλλαγές τους με δεδομένο ότι το εμπόριο διεξάγεται διακρατικά πολλές φορές και επί πιστώσει.

Οι λογαριασμοί μιας επιχείρησης που εκφράζουν τις υποχρεώσεις και απαιτήσεις προθεσμιακού διακανονισμού σε ξένες νομισματικές μονάδες, μετατρέπονται σε ελληνικές δραχμές κατά την ημέρα της απόσβεσης και παύουν καθημερινά να είναι αμιγείς (λογαριασμοί). Είναι μικτοί και περιλαμβάνουν απαιτήσεις ή υποχρεώσεις και διάφορα συναλλαγματική, με συνέπεια οι λογαριασμοί αυτοί να μην αντιπροσωπεύουν τις πραγματικές αξίες των εμπορικών συναλλαγών.

Ένα εμπόρευμα π.χ. που αγοράζεται από μια χώρα με πίστωση. Από την ημέρα της αγοράς μέχρι την ημέρα της εξόφλησης, το κόστος αγοράς διαφοροποιήθηκε, λόγω της ανισορροπίας των νομισματικών αξιών των χωρών, με συνέπεια διαφοροποίηση και του ύψους της οφειλής ή απαίτησης.

Οι λογαριασμοί αυτοί χρειάζονται εκκαθάριση, που σημαίνει διαχωρισμό ύψους αξίας απαίτησης ή υποχρέωσης και συναλλαγματικής

διαφοράς που διαμορφώθηκε. Η εκκαθάριση των λογαριασμών αυτών γίνεται ή κατά την εξόφληση της υποχρέωσης ή απαίτησης ή στο τέλος της χρήσης με την απογραφή, αν η απαίτηση κλπ. δεν είναι ληξιπρόθεσμη κατά την ημέρα της απογραφής.

Συναλλαγματική διαφορά είναι η διαφορά που προκύπτει μεταξύ του ποσού των δραχμών, που καταχωρήθηκε στα βιβλία της επιχείρησης κατά την αγορά εμπορεύματος ή πώλησης ή λήψης δανείου από ξένη χώρα με βάση, την ισοτιμία δραχμής και ξένου νομίσματος, κατά την ημέρα της καταχώρισης, και του ποσού που θα δοθεί ή θα ληφθεί σε δραχμές κατά την εξόφληση της οφειλής ή στο τέλος της χρήσης, με βάση την ισοτιμία της ημέρας εξόφλησης ή της αποτίμησης στο τέλος της χρήσης. Η αποτίμηση στο τέλος της χρήσης γίνεται λόγω της αυτοτέλειας της χρήσης και επιβαρύνεται ή επωφελείται η χρήση στην οποία ανήκει η συναλλαγματική διαφορά.

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του Ν. 2190/1920, οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν στο τέλος της χρήσεως κατά την αποτίμηση των απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα και δεν συμψηφίζονται σε αντίστοιχες χρεωστικές, δεν καταχωρούνται στα έσοδα της κλειόμενης χρήσεως, γιατί πρόκειται περί πιθανών εσόδων, τα οποία σύμφωνα με την βασική αρχή, της συντηρητικότητας δεν επιτρέπεται να αυξάνουν τα έσοδα της χρήσεως που προέκυψαν, αλλά εκείνης που οριστικοποιήθηκαν.

Οι παραπάνω πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται σε πίστωση ιδιαίτερων δευτεροβάθμιων λογαριασμών, των 44.14 και 44.15

του Ε.Γ.Λ.Σ., ενταγμένων στον πρωτοβάθμιο 44 «προβλέψεις», από τους οποίους μεταφέρεται, στο τέλος κάθε χρήσεως, στην πίστωση των αποτελεσμάτων, το μέρος εκείνο που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις και στις υποχρεώσεις του ξένου νομίσματος που εισπράχθηκαν ή πληρώθηκαν μέσα στην χρήση, γιατί το μέρος αυτό των συναλλαγματικών διαφορών οριστικοποιήθηκε (με την είσπραξη της αντίστοιχης απαιτήσεως ή την πληρωμή της αντίστοιχης υποχρεώσεως).

2. Συναλλαγματικές διαφορές δανείων σε Ξ.Ν. για κτήσεις παγίων στοιχείων (λογαριασμοί 16.15 και 44.15)

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την πληρωμή καθώς και κατά την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως, των δανείων ή των πιστώσεων σε ξένο νόμισμα που χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την κτήση παγίων στοιχείων καταχωρούνται στον λογαριασμό 16.15 «συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις, και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων» ο οποίος αναλύεται κατά πίστωση ή δάνειο, και αποσβένονται ως εξής:

(α) Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές κάθε δανείου ή πιστώσεως, έπειτα από συμψηφισμό με τις όποιες πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές υπάρχουν από προηγούμενες χρήσεις (ίδιου δανείου ή πιστώσεως), μεταφέρονται από τον οικείο υπολογαριασμό του

44.15 «προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων» και αποσβένονται τμηματικά, ανάλογα με την υπόλοιπη χρονική διάρκεια του δανείου ή της πιστώσεως, ως εξής:

(αα) Στο τέλος κάθε χρήσεως, από τον οικείο κατά πίστωση ή δάνειο υπολογαριασμό του 16.15, στον αποτελεσματικό λογ/σμό 81.00.04, ποσό ίσο με το πηλίκο της διαιρέσεως του χρεωστικού υπολοίπου (της ημέρας αυτής) του συγκεκριμένου υπολογαριασμού του 16.15, επί τον αριθμό των ετών από την λήξη της χρήσεως αυτής μέχρι τη συμβατική λήξη της αντίστοιχης πιστώσεως ή δανείου, του κλάσματος λαμβανομένου ως πλήρους έτους.

(αβ) Σε περίπτωση που μεσολαβεί κατασκευαστική περίοδος, η άνω μεταφορά από τον 16.15 αρχίζει από την λήξη ή τη διακοπή αυτής της περιόδου.

(αγ) Σε περίπτωση ληξιπρόθεσμων δανείων ή πιστώσεων, τα χρεωστικά υπόλοιπα των οικείων υπολογαριασμών του 16.15 που αντιστοιχούν στο ληξιπρόθεσμο μέρος, μεταφέρονται, στο τέλος κάθε χρήσεως, στον λογαριασμό 81.00.04, ενώ τα όποια πιστωτικά υπόλοιπα των αντίστοιχων υπολογαριασμών του 44.15 παραμένουν σ' αυτούς μέχρι να εξοφληθεί το δάνειο ή συμψηφίζονται με τυχόν χρεωστικά.

(αδ) Σε περίπτωση που το δάνειο ή η πίστωση εξοφλείται πριν από την συμβατική λήξη του, ολόκληρο το χρεωστικό υπόλοιπο του οικείου υπολογαριασμού του 16.15 μεταφέρεται στον λογαριασμό 81.00.04. Η ύπαρξη αυτού του λογαριασμού προϋποθέτει την ύπαρξη αντίστοιχου

λογαριασμού δανείου. Η όποια αυξομείωση του δραχμικού υπολοίπου αυτού του λογαριασμού από τις διακυμάνσεις του Ξ.Ν., επηρεάζει ισόποσα το υπόλοιπο των συναλλαγματικών διαφορών. Αυτό έχει ως συνέπεια να μην αποκοπούν οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, μετά την εξόφληση του δανείου, για να αποσβεσθεί τμηματικά μέσα στα επόμενα έτη της συμβατικής λήξεως του δανείου. (εάν δεν είχε εξοφληθεί το δάνειο την επόμενη χρήση μπορεί να προέκυπταν πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, οι οποίες να συμψηφίζαν το μεγαλύτερο μέρος ή και το σύνολο των χρεωστικών κλπ.).

(β) Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κάθε χρήση και έχουν καταχωρηθεί σε υπολογαριασμούς του 16.15 κατά πίστωση ή δάνειο, συμψηφίζονται με τις τυχόν χρεωστικές της ίδιας χρήσεως καθώς και των προηγούμενων χρήσεων (των ίδιων δανείων ή πιστώσεων) και το υπόλοιπο ή, εάν δεν υπάρχουν χρεωστικές, τότε όλο το ποσό, μεταφέρεται σε αντίστοιχο κατά πίστωση ή δάνειο υπολογαριασμό του 44.15 «προβλέψεις για συναλλαγματικές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων» από τον οποίο:

(βα) μεταφέρεται στον αποτελεσματικό λογαριασμό 81.01.04 το μέρος εκείνο των συναλλαγματικών διαφορών αυτής της χρήσεως, που αντιστοιχεί στις δόσεις των πιστώσεων ή δανείων που πληρώθηκαν μέσα στην χρήση αυτή.

(ββ) μεταφέρεται στο τέλος κάθε επόμενης χρήσεως στον αντίστοιχο υπολογαριασμό του 16.15 (κατά πίστωση ή δάνειο) για συμψηφισμό, ποσό ίσο με τις χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές και υπολογαριασμού

αυτού, ή μεταφέρεται ολόκληρο το πιστωτικό υπόλοιπο του υπολογαριασμού του 44.15, εάν αυτό είναι μικρότερο από το χρεωστικό, υπόλοιπο του αντίστοιχου κατά πίστωση ή δάνειο υπολογαριασμού του 16.15.

(βγ) μεταφέρεται στο τέλος κάθε χρήσεως, στον αποτελεσματικό λογαριασμό 81.01.04, το μέρος εκείνο που αντιστοιχεί στο ποσό της πιστώσεως ή του δανείου που πληρώθηκε μέσα στην κλειόμενη χρήση. (διότι αυτό το μέρος οριστικοποιήθηκε με την πληρωμή του ποσού του δανείου).

(βδ) μεταφέρεται στον αποτελεσματικό λογαριασμό 81.01.04 ολόκληρο το ποσό, στην περίπτωση που το δάνειο έχει εξοφληθεί πριν από τη συμβατική λήξη του.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Η Βιομηχανική επιχείρηση «ΩΜΕΓΑ» την 1/3/92 έλαβε δάνειο από την ΧΙΟΣBANK ύψους \$40.000 (1\$= 150 δρχ.), το οποίο χρησιμοποίησε για την αγορά μηχ/των. Το δάνειο λήγει την 28/2/96 και είναι εξοφλητέες σε 4 ισόποσες δόσεις που πρέπει να καταβάλλονται κάθε 28/2. Αν:

- Την 31/12/92 η τιμή του 1\$ ήταν 148 δρχ.
- Την 28/02/93 κατέβαλε την 1η δόση και το 1\$ ήταν 151 δρχ.
- Την 31/12/93 η τιμή του 1\$ ήταν 152 δρχ.

Θα γίνουν όλες οι εγγραφές από 1/3/92 μέχρι και 31/12/93.

1/3/92

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		6.000.000
38.00	Ταμείο	<u>6.000.000</u>	
45	ΜΑΚΡΟΠ/ΣΜΕΣ ΥΠΟΧ/ΣΕΙΣ		6.000.000
45.12	Τράπεζες-λ/σμοί Μ.Υ.		
	σε Ξ.Ν.	<u>6.000.000</u>	
45.12.04	ΧΙΟΣBANK-Δάνειο σε \$	<u>6.000.000</u>	

Λήψη δανείου \$40.000 X 150 δρχ.

1/6/92

12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ - Τ.Ε. - Λ.Μ.Ε.		6.000.000
12.00	Μηχανήματα	<u>6.000.000</u>	
12.00.03	Μηχανήματα «Ψ»	<u>6.000.000</u>	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		6.000.000
38.00	Ταμείο	<u>6.000.000</u>	

Τιμ. Νο .....

31/12/92

45	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧ/ΣΕΙΣ		80.000
45.12	Τράπεζες-λ/σμοί Μ.Υ. σε \$	<u>80.000</u>	
45.12.04	ΧΙΟΣBANK-Δάνειο σε \$	<u>80.000</u>	
16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝ/ΣΕΙΣ παρ. Ε.Π.Α.		80.000
16.15	Σ.Δ. από πιστ. & δαν.		
	για κτήσεις Π.Σ.	80.000	
16.15.04	Δαν. ΧΙΟΣBANK σε \$	80.000	

Π.Σ.Δ. αποτ. \$40.000 X (150-148)

31/12/92

16.	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝ/ΣΕΙΣ παρ. Ε.Π.Α.	80.000	
16.15	Σ.Δ. από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>80.000</u>	
16.15.04	Δάν. ΧΙΟΣBANK σε \$	<u>80.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		80.000
44.15	Προβλ. για Σ.Δ. από πιστ. και δάν. για κτήσεις Π.Σ.	<u>80.000</u>	
44.15.04	Δαν. ΧΙΟΣBANK σε \$	<u>80.000</u>	

Μεταφ. πιστ. υπολ. από τον α' στον β'

28/02/92

45	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧ/ΣΕΙΣ	1.480.000	
45.12	Τράπεζες - λ/σμοί Μ.Υ. σε \$	<u>1.480.000</u>	
45.12.04	ΧΙΟΣBANK - Δάνειο σε \$ \$ 10.000 X 148 δρχ.	<u>1.480.000</u>	
16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝ/ΣΕΙΣ & Ε.Π.Α.	30.000	
16.15	Σ.Δ. από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>30.000</u>	
16.15.04	Δάν. ΧΙΟΣBANK σε \$	<u>30.000</u>	
	\$ -10.000 (151-148)		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		1.510.000
38.00	Ταμείο		

1η Δόση \$ 10.000 X 151 δρχ.

31/12/92

16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝ/ΣΕΙΣ & Ε.Π.Α.		120.000
16.15	Σ.Δ. από πιστώσεις & δαν. για κτήσεις Π.Σ.	<u>120.000</u>	
16.15.04	Δάν. ΧΙΟΣBANK σε \$	<u>120.000</u>	
45	ΜΑΚΡΟΠ/ΣΜΕΣ ΥΠΟΧ/ΣΕΙΣ		120.000
45.12	Τράπεζες-λ/σμοί Μ.Υ. σε Ξ.Ν.	<u>120.000</u>	
45.12.04	ΧΙΟΣBANK - Δάνειο σε \$	<u>120.000</u>	

ΧΣΔ αποτ. \$ 30.000 δρχ. (152-148)

31/12/93

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		80.000
44.15	Προβλ. για Σ.Δ. από πιστ. & δαν. για κτήσεις Π.Σ.	<u>80.000</u>	
44.15.04	Δαν. ΧΙΟΣBANK σε \$	<u>80.000</u>	
16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝ/ΣΕΙΣ παρ. Ε.Π.Α.		80.000
16.15	Σ.Δ. από πιστ. & δαν. για κτήσεις Π.Σ.	<u>80.000</u>	
16.15.04	Δαν. ΧΙΟΣ BANK σε \$	<u>80.000</u>	

Μεταφορ. του α' λογ/σμού στον β'

31/12/93

81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΤΑ		23.333
81.00	Έκτακτα & ανόργανα έξοδα	<u>23.333</u>	
81.00.04	Συν/κές διαφορές	<u>23.333</u>	
16.	ΑΣΩΜ. ΑΚΙΝ/ΣΕΙΣ παρ. Ε.Π.Α.		23.333

16.15	Σ.Δ. από πιστ. παρ. δάν. για κτησεις Π.Σ.	<u>23.333</u>
16.15.04	Δάν. ΧΙΟΣBANK σε \$	<u>23.333</u>

Απόσβεση Σ.Δ. 70.000 : 3 έτη

————— 31/12/93 —————

86	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗ		23.333
86.02	Έκτακτα και ανόργ. αποτ/τα	<u>23.333</u>	
86.02.07	Έκτακτα και ανόργ. έξοδα	<u>23.333</u>	
81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓ. ΑΠ/ΤΑ		23.333
81.00	Έκτακτα & ανόργ. έξοδα	<u>23.333</u>	
81.00.04	Συν/κές διαφορές	<u>23.333</u>	

Μεταφορά του β' λ/σμού στον α'

45.12.04 ΧΙΟΣBANK - Δάνειο σε \$ ΗΠΑ

ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	\$ΗΠΑ	ΤΙΜΗ	ΔΡΑΧΜΕΣ	ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	\$ΗΠΑ	ΤΙΜΗ	ΔΡΑΧΜΕΣ
31/12/92	Σ.Δ. αποτίμησ. \$40.000(150-148)			80.000	01/03/92	Σύναψη Δανείου	40.000	150	6.000.000
31/12/92	Υπόλ. προς εξισ.	40.000	148	5.920.000					
		<u>40.000</u>		<u>6.000.000</u>			<u>40.000</u>		<u>6.000.000</u>
28/02/93	Πληρωμή 1ης	10.000	148	1.480.000	01/01/93	Υπόλ. σε νέο	40.000	148	5.920.000
31/12/93	Υπόλ. προς εξισ.	30.000	152	4.560.000	31/12/93	Σ.Δ. αποτίμησης \$30.000(152-148)			120.000
		<u>40.000</u>		<u>6.040.000</u>			<u>40.000</u>		<u>6.040.000</u>
					01/01/94	Υπόλ. σε νέο	30.000	152	4.560.000

16.15.04 Σ.Δ. δανείου ΧΙΟΣ BANK (για κτήση Π.Σ.) σε \$ Η.Π.Α.

ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΑ	ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΑ
331/12/92	Με στολ/σμό προβ.	80.000	31/12/92	Σ.Δ.αποτίμ.\$40.000Χ (150-148)	80.000
		<u>80.000</u>			<u>80.000</u>
28/02/93	Σ.Δ.1ης δόσης \$ 10.000 Χ (151-148)	30.000	31/12/93	Μετ. από λογ/σμό πρόβλεψης	80.000
31/12/93	Σ.Δ. αποτίμηση \$30.000Χ (152-148)	120.000	31/12/93	Απόσβεση (150.000- 80.000)=70.000:3έτη	23.333
		<u>150.000</u>	31/12/93	Υπολ.προς εξίσωση(Χ.Υ.)	46.667
01/01/94	Υπόλ. σε νέο (Χ.Υ.)	46.667			<u>150.000</u>

44.15.04 (Προβλέψεις για Σ.Δ.) Δανείου ΧΙΟΣBANK (για κτήση Π.Σ.) σε \$ Η.Π.Α.

ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΑ	ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΑ
31/12/92	Υπόλοιπο προς εξισ.	80.000	31/12/92	Από μεταφορά Σ.Δ. αποτίμησης από τον λογ/σμό 16.15.04	80.000
		<u>80.000</u>			<u>160.000</u>
31/12/93	Μεταφ.στο λ.16.15.04	80.000	01/01/93	Υπόλ. σε νέο (Π.Υ.)	80.000
		<u>80.000</u>			<u>80.000</u>

3. Συναλλαγματικές διαφορές από απαιτήσεις και λοιπές υποχρεώσεις σε Ξ.Ν.

Οι συναλλαγματικές διαφορές από απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε Ξ.Ν. καταχωρούνται σε υπολογαριασμούς του 44.14 «Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων» και παρακολουθούνται κατά ξένο νόμισμα. Οι άνω συναλλαγματικές διαφορές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, αναλόγως της προέλευσής τους σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις και μεταφέρονται στους αποτελεσματικούς λογαριασμούς ως εξής:

3.1 Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα: Καταχωρούνται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 44.14 κατά ξένο νόμισμα. Στο τέλος της χρήσεως, τα τελικά υπόλοιπα (δηλαδή εκείνα που απομένουν σε κάθε υπολογαριασμό ξένου νομίσματος, μετά τον συμψηφισμό χρεωστικών και πιστωτικών διαφορών που προέκυψαν από αποτίμηση απαιτήσεων, και υποχρεώσεων του (ιδίου ξένου νομίσματος) των υπολογαριασμών κατά ξένο νόμισμα:-

- όσα είναι χρεωστικά μεταφέρονται στην χρέωση του λογαριασμού 81.00.04.

- όσα είναι πιστωτικά παραμένουν στους υπολογαριασμούς αυτούς και μέσα στην επόμενη χρήση μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04. Αυτό συμβαίνει γιατί οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις από τις οποίες προέρχονται αυτά τα υπόλοιπα, σαν βραχυπρόθεσμες που είναι, πρέπει να έχουν εισπραχθεί και εξοφληθεί μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως.

Τονίζεται ότι στον 44.14 παρακολουθούνται μόνο εκείνες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως, γιατί εκείνες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της χρήσεως, από εισπράξεις απαιτήσεων σε Ξ.Ν. ή από πληρωμές υποχρεώσεων σε Ξ.Ν., καταχωρούνται απευθείας στους οικείους αποτελεσματικούς λογαριασμούς (στην χρέωση του 81.00.04 οι χρεωστικές και στην πίστωση του 81.01.04 οι πιστωτικές).

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση ληγμένων και καθυστερούμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε Ξ.Ν., δηλαδή απαιτήσεων και υποχρεώσεων που δεν εξυπηρετούνται, ανήκουν στην κατηγορία των διαφορών που προέρχονται από μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις συναλλαγματικών διαφορών. Αυτές οι συναλλαγματικές διαφορές μεταφέρονται στα έσοδα της χρήσεως μόνο όταν πραγματοποιηθεί η είσπραξη ή η πληρωμή των συγκεκριμένων απαιτήσεων ή υποχρεώσεων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Η επιχείρηση είχε κατά την 31/12/1990 τις εξής βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις:

- Συναλλαγματικές εισπρακτέες την 1/3/1991 ονομαστικής αξίας \$ 1.000.000 που εμφανίζονται στο λ/σμό «γραμμάτια εισπρακτέα» με δρχ. 140.000.000.
- Συναλλαγματικές πληρωτέες την 1/2/1991 ονομαστικής αξίας D.M. 1.000.000, που εμφανίζονται στον λ/σμό «γραμμάτια πληρωτέα» σε δρχ. 65.000.000.

Στις 31/12/1990 οι τιμές ήταν: \$ 143, D.M. 62

Θα γίνουν οι εξής εγγραφές:

31/12/1990

31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	3.000.000
31.07	Γραμ. εισπρακ. στο χαρτοφυλάκιο σε Ξ.Ν.	<u>3.000.000</u>
31.07.00	Γραμ. εισπρακ. σε \$	<u>3.000.000</u>
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.000.000
44.14	Προβλέψεις για συν/κες διαφ.	
	— από αποτίμηση απ. & υποχρ.—	<u>3.000.000</u>
44.14.0	Προβλέψεις για συν/κες διαφ. σε \$	<u>3.000.000</u>
\$	1.000.000 X (143 - 140)	

31/12/1990

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		3.000.000
44.14	Προβλ. για συν/κές διάφ. από αποτ. απαιτήσεων & λοιπές υποχρ.		<u>3.000.000</u>
44.14.01	Προβλέψεις για συν/κές διάφ. σε D.M.	<u>3.000.000</u>	
51	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ		3.000.000
51.01	Γραμ. πληρωτέα σε Ξ.N.	<u>3.000.000</u>	
51.01.00	Γραμ. πληρωτέα σε D.M.	<u>3.000.000</u>	
	D.M. 1.000.000 X (65 - 62) = 3.000.000		

31/12/1990

81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ		3.000.000
81.00	Έκτακτα & ανόργ. έξοδα	<u>3.000.000</u>	
81.00.04	Συν/κές διαφορές	<u>3.000.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		3.000.000
44.14	Προβλέψεις για συν/κές διάφ. από αποτ. απαιτ. & λοιπές υποχρ.	<u>3.000.000</u>	
44.14.01	Προβλ. για συν/κές διάφ. σε D.M.	<u>3.000.000</u>	

Μέσα στο 1991

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		3.000.000
44.14	Προβλ. για συν/κές διάφ. από αποτίμηση απαιτ. & λ. υποχ.	<u>3.000.000</u>	
44.14.00	Προβλέψεις για συν/κές διάφ. σε \$	<u>3.000.000</u>	

81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ	3.000.000
81.01	Έκτακτα & ανόργ. έσοδα	<u>3.000.000</u>
81.01.04	Συν/κές διαφορές	<u>3.000.000</u>

3.2 Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Καταχωρούνται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς κατά ξένο νόμισμα του 44.14. Στο τέλος της χρήσεως συμψηφίζονται οι χρεωστικές με τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές και τα υπόλοιπά τους κατά ξένο νόμισμα:

- Αν είναι χρεωστικά, θεωρούνται έκτακτο αποτέλεσμα της χρήσεως στην οποία προέκυψαν και μεταφέρονται στην χρέωση του λογαριασμού 81.00.04.
- Αν είναι πιστωτικά τα υπόλοιπα τότε μεταφέρονται από κάθε υπολογαριασμό στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04, το μέρος εκείνο των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που εισπράχθηκαν ή πληρώθηκαν μέσα στην χρήση, το Δε υπόλοιπο παραμένει και την επόμενη χρήση ακολουθείται η ίδια διαδικασία, (δηλαδή, αφού συμψηφιστούν στο υπόλοιπο αυτό οι τυχόν χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές της επόμενης χρήσεως - του ίδιου πάντοτε ξένου νομίσματος - από το τελικό υπόλοιπο μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04 το μέρος εκείνο που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις που εισπράχθηκαν και στις υποχρεώσεις που πληρώθηκαν μέσα στην νέα χρήση). Αν έχουν προηγηθεί όμως μερικοί συμψηφισμοί, το μέρος εκείνο που θα μεταφερθεί στον 81.01.04 προσδιορίζεται κατ' αναλογία με βάση δηλαδή τα αρχικά πιστωτικά υπόλοιπα και τα μετά τους συμψηφισμούς αντίστοιχα πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 44.15.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση τυχόν διαθεσίμων σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται απευθείας, οι χρεωστικές στην χρέωση του 81.00.04 και οι πιστωτικές στην πίστωση του 81.01.04.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από δάνεια και πιστώσεις που χρησιμοποιούνται για την χρηματοδότηση κτήσεως παγίων στοιχείων παρακολουθούνται στον λογαριασμό 16.15.

Για την αποσαφήνιση έστω στο εξής απλό παράδειγμα:

Η επιχείρηση «γ» απόκτησε στη χρήση 1991 τα ακόλουθα γραμμάτια εισπρακτέα, που καταχώρησε στα βιβλία της με τις τιμές συναλλάγματος των ημερών αποκτήσεως:

(α) Γραμμάτια εισπρακτέα \$ 10.000 Δρχ. 1.400.000

Λήξεως 10.2.1993 \$ 8.000

Λήξεως 10.2.1994 \$ 2.000

Εξάλλου, μέσα στην ίδια χρήση του 1991 αποδέχτηκε συναλλαγματική D.M. 20.000, που καταχώρησε στα βιβλία της με τιμή του μάρκου της ημέρας αποδοχής.

(β) Γραμμάτια πληρωτέα D.M. 20.000 Δρχ. 1.240.000

Λήξεως 20.3.1993

Κατά την αποτίμηση την 31/12/1991 είχε το \$ 143 και το D.M. 65.

Στις 31/12/1991 θα γίνουν οι εξής εγγραφές:

31/12/1991

31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		30.000
31.07	Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο	<u>30.000</u>	
37.07.00	Γραμμάτια εισπρακτέα σε \$	<u>30.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		30.000
44.14	Προβλ. για συν/κές διαφ. από αποτιμ. απαιτήσεων & υποχρεώσεων	<u>30.000</u>	
44.14.10	Μακροπ/σμων απαιτήσεων & υποχρ. σε \$	<u>30.000</u>	

\$ 10.000 X 143 = 1.430.000 - 1.400.000

31/12/1991

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		60.000
44.14	Προβλέψεις για συν/κές διαφ. από αποτ. απαιτήσεων & υποχρεώσεων	<u>60.000</u>	
44.14.11	Μακροπρόθεσμων απαιτ. & υποχρ. σε D.M	<u>60.000</u>	
31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		60.000
31.07	Γραμ. εισπρ. στο χαρτ. σε Ξ.Ν.	<u>60.000</u>	
31.07.01	Γραμ. εισπρ. σε D.M.	<u>60.000</u>	

D.M 20.000 X 65 = 1.300.000 - 1.240.000

Η πιστωτική συναλλαγματική διαφορά των 30.000 δρχ. θα παραμείνει στον λογαριασμό 44.14 και θα εμφανιστεί στον ισολογισμό στις 31/12/91,

στις προβλέψεις, ενώ η χρεωστική συναλλαγματική διαφορά των 60.000
 δραχ. θα μεταφερθεί στα αποτ/τα χρήσεως.

Δηλ. θα γίνει η εξής εγγραφή:

31/12/1991

81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ		60.000
81.00	Έκτακτα & ανόργ. έξοδα	<u>60.000</u>	
81.00.04	Συναλλαγματικές διαφορές	<u>30.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		60.000
44.14	Προβλ. για συν/κές διαφ. από αποτιμ. απαιτήσεων & υποχρεώσεων	<u>60.000</u>	
44.14.11	Μακροπρ. απαιτήσεων & υποχρ. σε D.M.	<u>60.000</u>	

Την 10/2/1993 εισπράττονται τα λήγοντα γραμμάτια \$ 8.000 προς
 141 δραχ. το \$ και θα γίνουν οι εξής εγγραφές:

10/02/1993

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		1.128.000
38.00	Ταμείο	<u>1.128.000</u>	
81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓ. ΑΠΟΤ/ΤΑ		16.000
81.00	Έκτακτα & ανόργανα έξοδα	<u>16.000</u>	
81.00.04	Συναλλαγματικές διαφορές	<u>16.000</u>	
31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		1.144.000
31.07	Γραμ. εισπρ. στο χαρτοφ. Σε Ξ.Ν.	<u>1.144.000</u>	

31.07.00 Γραμμάτια εισπρ. σε \$ 1.144.000

10/02/1993

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		24.000
44.14	Προβλ. για συν/κές διαφ. από αποτιμ. απαιτήσεων & υποχρ.	<u>24.000</u>	
44.14.10	Μακροπρόθ. απαιτήσεων & υποχρ. σε \$	<u>24.000</u>	
81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓ. ΑΠΟΤ/ΤΑ		24.000
81.01	Έκτακτα & ανόργ. έσοδα	<u>24.000</u>	
81.01.04	Συν/κές διαφορές	<u>24.000</u>	
	30.000 X 8/10 = 24.000		

---

4. Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές τραπεζών.

Για τις συναλλαγματικές διαφορές των Τραπεζών εφαρμόζονται μόνο οι σχετικές διατάξεις του Κ.Φ.Σ. (άρθρο 41 Π.Δ. 99/1977, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 11 του Π.Δ. 356/1986) και ιδίως οι ειδικές διατάξεις του καθώς και η ειδική διάταξη του άρθρου 16 Ν. 1567/1985.

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 11 του Π.Δ. 356/1986 προστέθηκε στο άρθρο 41 του Κ.Φ.Σ. και νέα παράγραφος 9, η οποία περιλαμβάνει την εξής ειδική διάταξη για τις τράπεζες:

«Οι τραπεζικές επιχειρήσεις μπορούν να μεταφέρουν τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές της περιπτ. Β' της παράγρ. 7 σε αποτελεσματικό λογαριασμό της χρήσεως στην οποία δημιουργήθηκαν. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνεται πρόβλεψη για το μέρος των πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών που η πραγματοποίησή τους κρίνεται αβέβαιη».

Σύμφωνα με αυτή την διάταξη, φαίνεται ότι και οι τραπεζικές επιχειρήσεις υποχρεούνται να εφαρμόζουν όσα ισχύουν για τις «συναλλαγματικές διαφορές από απαιτήσεις και λοιπές υποχρεώσεις σε Ξ.Ν.», δίνεται όμως η δυνατότητα σ' αυτές να μεταφέρουν στα αποτελέσματα της χρήσεως πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες καταχωρούνται, (σύμφωνα με παρ. 7 περ. Β' άρθρο 41 του Κ.Φ.Σ.), σε λογαριασμούς προβλέψεων και τακτοποιούνται την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις. Οι τραπεζικές επιχ/σεις μπορούν να κάνουν χρήση

αυτής της ευχέρειας και να μεταφέρουν τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές τους στα αποτελέσματα χρήσεως που προέκυψαν, για όσες από τις πιστωτικές αυτές συναλλαγματικές διαφορές η πραγματοποίησή τους κρίνεται αβέβαιη, σχηματίζεται υποχρεωτικά αντίστοιχη πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσεως.

Το άρθρο 16 του Ν. 1567/1985 ορίζει τα εξής:

1. Η διαφορά αξίας του συναλλάγματος που προκύπτει από την αποτίμηση σε δραχμές, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 41 παρ. 6 του Κ.Φ.Σ., απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα ή συνάλλαγμα ισάξιων με το μετοχικό κεφάλαιο Ελληνικών Εταιρειών, που καλύφθηκε και διατηρείται σε ελεύθερο συνάλλαγμα ύστερα από έγκριση των αρμόδιων Ελληνικών Αρχών, δύναται να μεταφέρεται σε ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό με τίτλο «Αποθεματικό Νομισματικής Αναπροσαρμογής Κεφαλαίου».
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις που κλείνουν ισολογισμό μετά την 30η Δεκεμβρίου 1985 και καταλαμβάνουν τις υποθέσεις που εκκρεμούν στις φορολογικές αρχές ή στα διοικητικά εργαστήρια. Τυχόν όμως καταβληθέντες φόροι μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος δεν επιστρέφονται».

Οι παραπάνω διατάξεις αφορούν εγκατεστημένες στην Ελλάδα τραπεζικές ανώνυμες εταιρείες, που είναι θυγατρικές αλλοδαπών τραπεζών και για τη συγκρότηση του μετοχικού κεφαλαίου τους εισήχθηκε συνάλλαγμα. Το συνάλλαγμα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων σε ξένο νόμισμα, διότι απαγορεύεται

στις Τράπεζες αυτές να χορηγούν δάνεια και πιστώσεις σε δραχμές. Κατά την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως, των δανείων και των πιστώσεων αυτών, προέκυψαν μεγάλα ποσά συναλλαγματικών διαφορών, τα οποία χαρακτηρίζονταν ως κέρδη διανεμητέα και φορολογητέα, παρά το γεγονός ότι προέρχονται από μακροπρόθεσμα δάνεια και συνεπώς και η πραγματοποίησή τους, μέσω της εξυπηρέτησεως των δανείων αυτών, ήταν και αβέβαιη σε μεγάλο βαθμό και μακροπρόθεσμη, ενώ τα ποσά του φόρου προέκυπταν κάθε χρήση έπρεπε να καταβληθούν μέσα στην επόμενη χρήση. Τέθηκε σε σοβαρό κίνδυνο η βιωσιμότητα των Τραπεζών αυτών και το Υπουργείο Οικονομικών για να αντιμετωπίσει το θέμα. Θέσπισε την διάταξη του άρθρου 16 του Ν. 1567/1985 με την οποία δόθηκε κάποια λύση.

Η λύση που δόθηκε με την διάταξη του άρθρου 16 του Ν. 1567/1985 που παρατέθηκε είναι ελλιπής και αντιεπισημονική.

Είναι αντιεπισημονική αυτή η λύση γιατί ενώ με την διάταξη αυτή γίνεται δεκτό ότι οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές είναι έσοδο πιθανά και μελλοντικής πραγματοποιήσεως και επιτρέπεται να καταχωρούνται στο παθητικό του ισολογισμού, συνεπώς ανήκουν στην κατηγορία των προβλέψεων, εν τούτοις όμως χαρακτηρίζονται ως «αποθεματικό νομισματικής αναπροσαρμογής κεφαλαίου». Δεν πρόκειται όμως για αποθεματικό, γιατί τα αποθεματικά δημιουργούνται από τα μη διανεμόμενα καθαρά κέρδη και δεν υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας αποθεματικών με άλλο τρόπο.

Οι τραπεζικές επιχειρήσεις θα πρέπει σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 16 του Ν. 1567/1985 και εφαρμόζουν από 1/1/1987 για τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, τις νέες διατάξεις του Κ.Φ.Σ. (άρθρο 41 παρ. 7 περ. β' που προστέθηκε με το άρθρο 11 παρ. 4 του Π.Δ. 356/1986) οι οποίες αναφέρθηκαν στην παράγραφο που αφορά τις «συναλλαγματικές διαφορές από απαιτήσεις και λοιπές υποχρεώσεις σε Ξ.Ν.».

5. Συναλλαγματικές διαφορές κεφαλαίων εισαχθέντων από το εξωτερικό με το Ν.Δ. 2687/1953.

Η λύση που δόθηκε από το άρθρο 16 του Ν. 1567/1987 εκτός του ότι δεν δίνει άμεση λύση στο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι τραπεζικές ανώνυμες εταιρείες δεν περιλαμβάνει και τις πολυάριθμες επιχειρήσεις και του Ν.Δ. 2687/1953 «περί επενδύσεως και προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού», οι οποίες, εισήγαγαν και αυτές συνάλλαγμα για την συγκρότηση του κεφαλαίου τους.

Η εισαγωγή του συναλλάγματος γι' αυτές τις επιχειρήσεις έγινε την εποχή που η τρέχουσα τιμή του δολλαρίου, ήταν 30 δρχ., οπότε, από το έτος 1975 που άρχισε η βαθμιαία άνοδος της τιμής του άρχισε να γίνεται εμφανή και το μέγα πρόβλημα των συναλλαγματικών διαφορών, το οποίου αποτέλεσε, για τους ξένους κεφαλαιούχους, στην δημιουργία ενός επενδυτικού κλίματος. Η πολιτεία έδειξε ενδιαφέρον μόνο όσον αφορά την επιδίωξη της εισπράξεως του μεγαλύτερου δυνατού φόρου.

Ο ξένος & κεφαλαιούχος από ότι γίνεται αντιληπτό θα επενδύσει τα χρήματά του σε επιχειρήσεις στην Ελλάδα μόνον εάν πρωτίστως του εξασφαλίζεται η ακεραιότητα του κεφαλαίου του και υπάρχει προοπτική για πραγματοποίηση κέρδους. Αυτή όμως η δίκαιη εξασφάλιση είναι ανύπαρκτη σήμερα, γιατί ενώ για την εισαγωγή του κεφαλαίου δόθηκαν, στον κεφαλαιούχο, 30 δρχ. για κάθε δολλάριο, σήμερα για την επανεξαγωγή των δολαρίων αυτών δίνονται περισσότερες δρχ. και επιπλέον η συναλλαγματική διαφορά δεν αναγνωρίζεται ως εκπεστέα δαπάνη από τα φορολογητέα έσοδα.

Θα έπρεπε το συνάλλαγμα που εισήχθη και χρησιμοποιήθηκε για την συγκρότηση του κεφαλαίου αυτών των επιχειρήσεων, να αντιμετωπίζεται ως δάνειο σε ξένο νόμισμα, το οποίο να αποτιμιόταν στο τέλος της χρήσεως με βάση την τρέχουσα τιμή του νομίσματος και οι συναλλαγματικές διαφορές που θα προέκυπταν να καταχωριζόταν, με χρέωση των αποτελεσμάτων χρήσεως, σε λογαριασμό προβλέψεως. Αυτή η άποψη είναι της Επιτροπής Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, είναι σαφής και προτιμότερη απ' όσες εφαρμόζονται τα τελευταία χρόνια για τις επιχειρήσεις του Ν.Δ. 2687/1953.

Δ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΚΑΤ' ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που η αξία ορισμένων πάγιων στοιχείων, όπως λ.χ. ακινήτων, μηχανημάτων, υπέστη μείωση ακόμη και κάτω του κόστους κτήσεως αυτών σε βαθμό που να δικαιολογείται η μείωση του κόστους κτήσεώς τους ή ακόμη και η ολοσχερής διαγραφή τους από τα βιβλία της οικονομικής μονάδας, π.χ.: κοντά στο ακίνητο της οικονομικής μονάδας εγκαταστάθηκε, ρυπογόνο εργοστάσιο, μετακινήθηκαν σιδηροδρομικές γραμμές κ.λ.π. ή λόγω οικονομικής απαξίωσης ορισμένα μηχανήματα κατέστησαν άχρηστα και έχουν μόνο υπολειμματική αξία.

Η αλλοδαπή θεωρία και πράξη δέχονται ότι, όταν συντρέχει τέτοια περίπτωση, επιβάλλεται να μειωθεί η λογιστική αξία του πάγιου στοιχείου και να εμφανιστεί στον ισολογισμό η πραγματική αξία αυτού. Η μείωση της αξίας του στοιχείου γίνεται με χρέωση του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως» και πίστωση του λογαριασμού «αποσβεσθέντα πάγια». Η ζημία αυτή χαρακτηρίζεται έκτακτη μόνο όταν (α) είναι ασυνήθης σε έκταση και (β) δεν συμβαίνει συχνά.

— Οι προβλέψεις για απαξιώσεις και υποτιμήσεις της αξίας των πάγιων περιουσιακών στοιχείων σχηματίζονται με χρέωση του λογαριασμού 83.10 «προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων πάγιων στοιχείων» και πίστωση του λογαριασμού 44.10 «προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων πάγιων στοιχείων». Ο πρώτος από τους λογαριασμούς αυτούς εμφανίζεται στο

λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως με τον τίτλο «προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους», ενώ ο δεύτερος εμφανίζεται στο παθητικό του ισολογισμού με τον τίτλο «λοιπές προβλέψεις». Σε περίπτωση εκποίησης πάγιου στοιχείου, για το οποίο είχε προηγηθεί ο σχηματισμός προβλέψεως, η τελευταία μεταφέρεται από το λογαριασμό 44.10 στην πίστωση του λογαριασμού του πάγιου στοιχείου που εκποιείται.

Νομοθεσία ανωνύμων εταιρειών. Οι διατάξεις περί ανωνύμων εταιρειών συμπορεύονται με το Λογιστικό Σχέδιο, ορίζουν δε (άρθρο 43 παρ. 5ε Ν. 2190/1920), ότι σε περίπτωση υποτιμήσεως ενσώματου πάγιου περιουσιακού στοιχείου, άσχετα αν αυτό υπόκειται ή μη σε απόσβεση, σχηματίζεται ανάλογη πρόβλεψη προς αντίκρουση της υποτιμήσεως. Οι προβλέψεις αυτές βαρύνουν τα αποτελέσματα χρήσεως. Επίσης σύμφωνα με τη διάταξη του (άρθρου 42ε παρ. 14), του ίδιου νόμου οι προβλέψεις που αφορούν υποτιμήσεις περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού σχηματίζονται σε ύψος που καλύπτει τις υποτιμήσεις των στοιχείων αυτών, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, και εμφανίζονται στο ενεργητικό του ισολογισμού αφαιρετικά από τα στοιχεία τα οποία αναφέρονται.

Φορολογική νομοθεσία. Για την πρόβλεψη υποτιμήσεως των πάγιων στοιχείων (κεφαλαίου) προβλέπει και ο κώδικας φορολογίας εισοδήματος, ο οποίος ορίζει (άρθρο 35 παρ. 1 εδάφ. ή του Ν.Δ. 3323/1955) ότι εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως η πρόβλεψη για την τυχόν υφιστάμενη και μη πραγματοποιηθείσα υποτίμηση πάγιων στοιχείων του

ενεργητικού ή υπερτίμηση στοιχείων του παθητικού, με εξαίρεση την υποτίμηση που προέρχεται από ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα και πλοία.

Στις περιπτώσεις αυτές, ο φορολογικός νόμος δέχεται ότι, αν και δεν έχει πραγματοποιηθεί η ζημία, πρέπει ωστόσο να εμφανίζεται από την επιχείρηση στα βιβλία της, γιατί διαφορετικά δεν θα απεικονίζεται η πραγματική οικονομική της κατάσταση. Πράγμα που είναι αντίθετο προς τις αρχές της ιδιωτικής οικονομίας και λογιστικής.

Για τον σχηματισμό των προβλέψεων αυτών πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

- α) Να υφίσταται πραγματική υποτίμηση των πάγιων στοιχείων του ενεργητικού κατά το χρόνο συντάξεως του ισολογισμού.
- β) Η υποτίμηση να αφορά πάγια στοιχεία του ενεργητικού, δηλαδή στοιχεία μη προοριζόμενα για μεταπώληση.
- γ) Για τον υπολογισμό της υποτιμήσεως κάθε στοιχείο του ενεργητικού να λαμβάνεται αυτοτελώς και μεμονωμένως και να μη συμψηφίζεται η υποτίμηση ενός στοιχείου με την υπερτίμηση ενός άλλου.
- δ) Δεν πρέπει να αναγνωρίζεται σχηματισμός προβλέψεως επί στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν κατά κυριότητα στην επιχείρηση.

Ε. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ

Ορισμένες προβλέψεις δεν ανταποκρίνονται στις λογιστικές προδιαγραφές, αλλά σχηματίζονται για να αντικρίσουν ενδεχόμενες ζημίες ή έξοδα. Οι προβλέψεις αυτές έχουν σαφή χαρακτήρα αποθεματικού και πρέπει να θεωρούνται ως προσαύξηση της καθαρής περιουσίας της επιχειρήσεως. Μερικές από τις προβλέψεις αυτές είναι:

- Προβλέψεις για αυτασφάλιση.
- Προβλέψεις για διακυμάνσεις τιμών.
- Προβλέψεις για επενδύσεις και ανανέωση εγκαταστάσεων.
- Προβλέψεις για ενδεχόμενες ζημίες και έξοδα.

Οι προβλέψεις αυτές δεν αναγνωρίζονται φορολογικώς και συνεπώς δεν εκπίπτουν από τα έσοδα και τα κέρδη των επιχειρήσεων. Αν σχηματισθούν παρόμοιες προβλέψεις προστίθεται στα κέρδη και φορολογούνται.

ΣΤ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.

Με το άρθρο 10 παράγραφος 12 του πρόσφατου Νόμου 2065/1992 ορίστηκε ότι από τα φορολογητέα ακαθάριστα έσοδα εκπίπτονται και τα ποσά των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων πελατών, υπολογιζόμενο σε ποσοστό 1% επί των καθαρών πωλήσεων (προϊόντων ή υπηρεσιών), με εξαίρεση τις πωλήσεις προς το Δημόσιο και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, μη Δυνάμενου να υπερβεί το 50% του εμφανιζόμενου στην απογραφή κάθε χρήσεως συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού «Πελάτες». Με τη διάταξη αυτή εισάγεται ο πλέον σωστός τρόπος υπολογισμού και εκπτώσεως της πρόβλεψης αυτής και θα σταματήσουν επιτέλους, οι χρόνιες προστριβές μεταξύ φορολογικού ελέγχου και φορολογουμένων επιχειρήσεων, με τα γνωστά δυσμενή επακόλουθα. Ο τρόπος αυτός υπολογισμού της πρόβλεψης την καθιστά δαπάνη εκμεταλλεύσεως και βαρύνει τη λειτουργία διαθέσεως (το λογαριασμό 92.03) και πρέπει να σχηματίζεται με χρέωση του λογαριασμού 68.09 «λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως» (και οικείου τριτοβαθμίου του και πίστωση του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις». Στη χρέωση του λογαριασμού 44.11 θα μεταφέρονται τα αποσβενόμενα ποσά των ανεπίδεκτων εισπράξεων πελατών και το πιστωτικό υπόλοιπό του, που θα διαμορφώνεται την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού κάθε χρήσεως (και διενέργει απογραφής).

Διευκρινίζουμε τα ακόλουθα: α) το ποσό της πρόβλεψης υπολογίζεται σε ποσοστό 1% επί της τιμολογιακής αξίας των πωλήσεων

(αγαθών ή υπηρεσιών) που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσεως (προς επιχειρήσεις και προς Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου) μετά την αφαίρεση των εκπτώσεων και των επιστροφών. Οι πωλήσεις αγαθών προς το Δημόσιο και προς τα Νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου δεν λαμβάνονται υπόψη. Αντίθετα, οι πωλήσεις προς επιχειρήσεις που ανήκουν ή ελέγχονται από το Δημόσιο, αλλά δεν είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, λαμβάνονται υπόψη. Για να είναι ευχερής και σωστός ο προσδιορισμός των πωλήσεων επί των οποίων, θα υπολογίζεται το 1% υποδεικνύουμε να γίνεται ανάλογη διαρρύθμιση, των υπολογαριασμών των πρωτοβαθμίων 70 «πωλήσεις εμπορευμάτων», 71 «πωλήσεις προϊόντων», 72 «πωλήσεις αποθεμάτων», 73 «πωλήσεις υπηρεσιών».

β) Το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», που θα εμφανίζεται στον ισολογισμό (και την απογραφή) τέλους χρήσεως πρέπει να μην υπερβαίνει - κατά τη διατύπωση του νόμου - το «50% του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού «πελάτες», όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσεως». Επομένως, η σχέση αυτή απαιτείται να υπάρχει μόνο στο τέλος της χρήσεως και μάλιστα μετά τη διενέργεια των εγγραφών κλεισίματος ισολογισμού, δηλαδή στα ποσά του ισολογισμού (εννοείται και της απογραφής). Συνεπώς η σχέση αυτή («... να μην υπερβαίνει το 50%...») καθορίζει και το ύψος της σχηματιζόμενης, στο τέλος κάθε χρήσεως, προβλέψεως, η οποία μπορεί να είναι μικρότερη του 1% των πωλήσεων ή και μηδενική.

γ) Για τη διαμόρφωση του «συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού πελάτες» που απαιτεί η πιο πάνω διάταξη, πρέπει να συναθροισθούν τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών που απεικονίζουν απαιτήσεις προερχόμενες από πωλήσεις (προϊόντων ή υπηρεσιών) προς τον ιδιωτικό τομέα, οι οποίες περιλαμβάνονται στους εξής λογαριασμούς του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

30.00 Πελάτες εσωτερικού

Μείον: 30.07 Πελάτες αντίθετος λογαριασμός αξίας ειδών
συσκευασίας.

30.01 Πελάτες εξωτερικού

30.97 Επισφαλείς πελάτες

30.99 Λοιποί πελάτες λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων

Από το λογαριασμό 30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις», θα ληφθούν υπόψη μόνο οι πωλήσεις προς τις Δημόσιες εκείνες επιχειρήσεις που είναι Ν.Π.Ι.Δ. (οι οποίες πρέπει να τηρούνται σε ιδιαίτερο τριτοβάθμιο λογαριασμό).

δ) Εάν κατά το κλείσιμο του ισολογισμού κάποιας χρήσεως το συνολικό χρεωστικό υπόλοιπο των πιο πάνω λογαριασμών είναι μικρότερο του διπλασίου κατά τη στιγμή εκείνη πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού

44.11.00 «Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών (άρθρου 10 παρ. 12 Ν. 2065/1992)», (δηλαδή, εάν το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού 44.11.00 είναι μεγαλύτερο του 50% του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου των πιο πάνω λογαριασμών απαιτήσεων από πελάτες), τότε το επιπλέον (του ορίου 50%) ποσό, με χρέωση του λογαριασμού 44.11.00, μεταφέρεται

στην πίστωση του λογαριασμού 84.00.11 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις προηγούμενων χρήσεων» και αποτελεί φορολογητέο έσοδο. Εξυπακούεται ότι στη χρήση αυτή, δεν επιτρέπεται να σχηματισθεί νέο ποσό πρόβλεψης (γιατί προστιθέμενο στο υπόλοιπο του 44.11.00 το προκύπτον σύνολο θα υπερβεί το όριο του 50%).

ε) Τυχόν πραγματοποιούμενες, σε επόμενες χρήσεις, εισπράξεις από διαγραμμένους (αποσβεσμένους) πελάτες, καταχωρούνται στο λογαριασμό 82.01.03 «εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων και είναι φορολογητέα έσοδα.

στ) Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού θα διενεργούνται και το σχετικό λογιστικές εγγραφές σχηματισμού της προβλέψεως και διαγραφής των ανεπίδεκτων εισπράξεως απαιτήσεων από πελάτες. Η μορφή των εγγραφών αυτών είναι η ακόλουθη:

31/12/19..

68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.09	Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.09.00	Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών
44	Προβλέψεις
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
44.11.00	Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών

(άρθρου 10 παρ. 12 Ν. 2065/1992)

Σχηματισμός προβλέψεως για απόσβεση επισφαλών πελατών.

- 44 Προβλέψεις
- 44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
- 44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών
(άρθρου 10 παρ. 12 Ν. 2065/1992)
- 30 Πελάτες
- 30.97 Πελάτες επισφαλείς
- 30.97.00 Πελάτες Α'
- 30.97.01 Πελάτες Β'
- 30.97.02 Πελάτες Γ'
- κ.λ.π.

Διαγραφή ανεπίδεκτων εισπράξεως απαιτήσεων πελατών

Διευκρινίζεται ότι στο λογαριασμό 30.97 «πελάτες επισφαλείς» μεταφέρονται οι καθιστάμενες επισφαλούς εισπράξεως απαιτήσεις κατά πελατών. Και στη συνέχεια, όσες από αυτές γίνονται ανεπίδεκτες εισπράξεως, διαγράφονται. Η μεταφορά γίνεται από τους ακόλουθους λογαριασμούς:

- 30.00 Πελάτες εσωτερικού
- 30.01 Πελάτες εξωτερικού
- 31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση
- 31.10 Γραμμάτια σε Ξ.Ν. σε καθυστέρηση
- 31.91 Επιταγές εισπρακτέες σε καθυστέρηση (σφραγισμένες).

Εξυπακούεται ότι, από τους λογαριασμούς 31.03, 31.10 και 33.91, μεταφέρονται στο λογαριασμό 30.97 μόνο τα επισφαλούς εισπράξεως ποσά γραμματίων και επιταγών, που αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις από πωλήσεις προϊόντων, ή υπηρεσιών προς πελάτες του ιδιωτικού τομέα.

ζ) Ο χαρακτηρισμός των απαιτήσεων ως επισφαλών και ανεπίδεκτων εισπράξεως και η απόφαση της διαγραφής (αποσβέσεώς τους, θα γίνεται πλέον με βάση τους κανόνες και τις αρχές της ιδιωτικής οικονομικής και λογιστικής (και όχι τις μέχρι σήμερα... βασανιστικό διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας).

η) Σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της νέας διατάξεως (άρθρο 10 παρ. 12 περ. Θ' τελευταίο εδάφιο Ν. 2065/1992) «πέραν της πιο πάνω σχηματιζόμενης πρόβλεψης, ουδέν άλλο ποσό αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων». Συνεπώς, για τις άλλες επισφαλείς απαιτήσεις, εκτός δηλαδή εκείνων που παρέρχονται από πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών στον ιδιωτικό τομέα, θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται τα μέχρι σήμερα ισχύοντα. Όπως σαφώς ορίζεται στη διάταξη αυτή, εάν σε κάποια χρήση προκύψουν πραγματικές ζημιές από ανεπίδεκτους εισπράξεως πελάτες, μεγαλύτερες του ορίου 50%, το επιπλέον δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση.

θ) Όπως προκύπτει από τη νέα διάταξη (άρθρο 10 παρ. 10 περ. Θ' Ν. 2065/1992), η έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα της σχηματιζόμενης προβλέψεως πραγματοποιήση δίχως η φορολογούσα Αρχή να εξετάζει εάν πράγματι υπάρχουν επισφαλείς απαιτήσεις από πελάτες (ή εάν οι διαγραφόμενες απαιτήσεις είναι πράγματι ενεπίδεκτες εισπράξεις παρά

μόνο την ύπαρξη του ορίου 50% (και των λοιπών προϋποθέσεων) δικαιούται και πρέπει να ερευνά.

ι) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 77 του Ν. 2065/1992, ο αναπτυχθείς στα προηγούμενα νέος τρόπος υπολογισμού και εκπτώσεως των προβλέψεως για επισφαλείς πελάτες, εφαρμόζεται από τις δημοσιεύσεις του νόμου αυτού στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Δεδομένου ότι η δημοσίευση έγινε στις 30 Ιουνίου 1992 (ΦΕΚ τ. Α' 113, 30 - 6 - 1992), συνάγεται ότι η εφαρμογή αρχίζει από τους ισολογισμούς που κλείνουν μετά την 30η Ιουνίου 1992.

Στο νέο άρθρο 43 παρ. 8 περ. α' ορίζεται ότι «οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες εισπράξεις αποσβένοντας ολοσχερώς, ενώ οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξής τους». Η διάταξη αυτή είναι απλή μεταγλώττιση στη δημοτική της αντίστοιχης διατάξεως του παλαιού άρθρου 43 παρ. 2.

Η άνω διάταξη του Ν. 2190/1990, καθώς και η ισχύουσα από 1.7.1955 φορολογική διάταξη (άρθρο 35 παρ. 1 περ. στ' Ν.Δ. 3323/1955), η οποία ορίζει ότι από το ακαθάριστο εισόδημα της επιχειρήσεως εκπίπτονται «αι δι' οριστικών εγγραφών αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων», επέβαλαν στην πράξη την πάγια συνήθεια.

Οι αποσβέσεις των ανεπίδεκτων εισπράξεων απαιτήσεων να βαρύνουν τη χρήση που οριστικοποιήθηκε η αδυναμία της εισπράξεως τους και οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις να σχηματίζονται στη χρήση που εκδηλώνεται η επισφάλεια, την οποία και επιβαρύνουν. Σύμφωνα όμως με τη βασική λογιστική αρχή του συσχετισμού των

πραγματοποιημένων εσόδων κάθε χρήσεως με τα έξοδα που αναχώθηκαν για την πραγματοποίησή τους, με την οποία επιδιώκεται ο προσδιορισμός του ακριβούς αποτελέσματος της χρήσεως, οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις κατά πελατών πρέπει να σχηματίζονται σε βάρος της χρήσεως που δημιουργήθηκαν οι απαιτήσεις, γιατί η χρήση αυτή ωφελήθηκε, από τα έσοδα των αντίστοιχων πωλήσεων και επομένως αυτή η χρήση πρέπει να επιβαρυνθεί και με τις ζημιές από τις επισφάλειες των πελατών. Από τις σχηματιζόμενες προβλέψεις, κατά αυτόν τον τρόπο, θα καλύπτονται οι ζημιές που θα προκύπτουν στο μέλλον από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις.

Με τις πωλήσεις επί πιστώσει αυξάνεται ο κύκλος εργασιών και τα αντίστοιχα έσοδα, αλλά συγχρόνως αυξάνονται και οι κίνδυνοι ζημιών από επισφαλείς πελατών, συνεπώς οι ζημιές αυτές πρέπει να συσχετισθούν και να επιβαρύνουν τα έσοδα από τις πωλήσεις επί πιστώσει, από τις οποίες προήλθαν και όχι τα έσοδα από πωλήσεις των μεταγενέστερων χρήσεων, μέσα στις οποίες θα εκδηλωθούν οι επισφάλειες. Επειδή, όμως οι επισφάλειες των πελατών δεν εκδηλώνονται, κατά κανόνα, μέσα στη χρήση που πραγματοποιήθηκαν οι επί πιστώσει πωλήσεις και γεννήθηκαν οι αντίστοιχες απαιτήσεις κατά των πελατών, αλλά σε μεταγενέστερες χρήσεις, επιβάλλεται να γίνεται προκαταβολική εκτίμηση της πιθανής ζημίας από επισφάλειες και να σχηματίζεται σχετική πρόβλεψη σε βάρος της παρούσας χρήσεως, η οποία πρόβλεψη, στη περίπτωση αυτή, θα ανήκει στις προβλέψεις εκμεταλλεύσεως και θα συμπεριλαμβάνεται στα στοιχεία προσδιορισμού του λειτουργικού κόστους. Αυτή η απολογιστική

εκτίμηση γίνεται με βάση τα απολογιστικά δεδομένα των προηγούμενων χρήσεων. Και αφού ληφθούν υπόψη και οι οικονομικές και συναλλακτικές συνθήκες της παρούσας χρήσεως, προσδιορίζεται η πιθανή απώλεια σε ποσοστό, είτε επί των πιστώσει πωλήσεων της χρήσεως, είτε επί των κατά το τέλος της χρήσεως απαιτήσεων από πελάτες που προέρχονται από πωλήσεις της χρήσεως. Παρόμοια μέθοδος έχει υιοθετήσει και ο φορολογικός νομοθέτης για τις Τράπεζες. Θα ήταν ευχής έργον, αν η μέθοδος αυτή επεκτεινόταν και στις λοιπές επιχειρήσεις, οπότε θα σταματούσαν επιτέλους, και οι χρόνιες προστριβές μεταξύ φορολογικού ελέγχου και φορολογούμενων επιχειρήσεων με τα γνωστά δυσμενή επακόλουθά τους. Κατά τη γνώμη μας, η επέκταση αυτή αποτελεί την καλύτερη ρύθμιση.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να ορισθεί ότι, οι προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες θα υπολογίζονται σε ποσοστό επί των κατά το τέλος της κλειόμενης χρήσεως απαιτήσεων. Κατά πελατών, που προέρχονται από πωλήσεις της ίδιας χρήσεως. Να ορισθεί Δε ένα ανώτατο όριο μέχρι του οποίου θα δικαιούνται οι επιχειρήσεις, ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες τους, να επιλέγουν το ποσοστό υπολογισμού των προβλέψεων για επισφάλειες πελατών τους.

Ήδη η άνω μέθοδος υιοθετήθηκε για τις ανώνυμες εταιρείες χρηματοδοτικής μισθώσεως («leasing»). Συγκεκριμένα στο άρθρο 6 παρ. 8 του Ν. 1865/1986, ορίζονται τα εξής:

Για τον υπολογισμό των καθαρών κερδών των εταιρειών αυτού του νόμου, επιτρέπεται να ενεργείται, για την κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων

τους, έκπτωση έως 2% του ύψους των μισθωμάτων (ληξιπρόθεσμων ή όχι), από όλες τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα οποία δεν είχαν εισπραχθεί στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Παρόμοια διάταξη περιλήφθηκε και στο Ν. 1775/1988 για τις εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου.

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ
ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ**

ΑΣΚΗΣΗ 1.

Έστω ότι η Α.Ε. «τοξότης» παρουσιάζει τα παρακάτω υπόλοιπα λογαριασμού «Πωλήσεων» και «Πελατών» κατά τις χρήσεις 1992 - 1997.

Έτη	Πωλήσεις	Πελάτες
1992	300.000.000	10.000.000
1993	400.000.000	13.000.000
1994	450.000.000	12.000.000
1995	500.000.000	20.000.000
1996	750.000.000	13.000.000
1997	480.000.000	24.000.000

Ζητείται η εγγραφή που πρέπει να γίνει την 31/12 για καθένα από τα παραπάνω έτη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 12 Θ' του Νόμου 2065/1992.

ΛΥΣΗ

Πίνακας προσδιορισμού πίστωσης (χρέωσης) του λογαρ. σε 000

δρχ.

ΧΡΗΣΗ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΠΕΛΑΤΕΣ	ΠΡΟΒΛ. 1% ΕΠΙ ΠΩΛ.	50% ΠΕΛΑΤΩΝ	ΥΠΟΛ/ΣΑ ΠΡΟΒΛ. ΕΠΙΣ. ΑΠΑΙΤΗΣ.	ΛΟΓ. 44.11.00 ΠΡΟΒ. ΕΠΙΣΦ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ
1992	300.000	10.000	3.000	5.000	3.000	3.000
1993	400.000	13.000	4.000	6.500	3.500 (1)	6.500
1994	450.000	12.000	4.500	6.000	(500) (1)	6.000
1995	500.000	20.000	5.000	10.000	4.000	10.000
1996	750.000	13.000	7.500	6.500	(3.500) (3)	6.500
1997	480.000	24.000	4.800	12.000	4.800	11.300

- 1) Το ποσό της πρόβλεψης περιορίστηκε από 4.000 στις 3.500 γιατί το πιστωτικό υπόλοιπο του 44.11.00 δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 50% του χρεωστικού υπολοίπου των Πελατών.
- 2) Ποσό με το οποίο πρέπει να χρεωθεί ο λ/σμός 44.11.00 γιατί το πιστωτικό του υπόλοιπο δεν μπορεί να υπερβεί το 50% (6.000) του χρεωστ. Υπολ. των πελατών.
- 3) Το ποσό με το οποίο πρέπει να χρεωθεί ο λ/σμός 44.11.00 γιατί το πιστωτικό του υπόλοιπο δεν μπορεί να υπερβεί το 50% (6.500) του χρεωστ. Υπολ. των πελατών.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ

31/12/1992

83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ	3.000.000
83.11	Προβλέψεις για επισφ. απαιτήσεις	<u>3.000.000</u>
83.11.00	Προβλέψεις για απόσβ. επισφ. πελατών	<u>3.000.000</u>

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		3.000.000
44.11	Προβλ. για επισφ. απαιτήσεις	<u>3.000.000</u>	
44.11.00	Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>3.000.000</u>	

31/12/1994

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		500.000
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>500.000</u>	
44.11.00	Προβλ. για επισφαλείς πελάτες	<u>500.000</u>	
84	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣ.		500.000
84.00	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγ. χρήσ.	<u>500.000</u>	
84.00.11	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις προηγ. χρήσεων	<u>500.000</u>	

Η πρώτη εγγραφή θα επαναληφθεί και στα έτη 1992, 1993, 1995, 1997 με τα ποσά που πρέπει. Η δεύτερη θα επαναληφθεί το έτος 1996, με το ποσό των 3.500.000 δρχ.

ΑΣΚΗΣΗ 2.

Έστω τα εξής δεδομένα για την Α.Ε. «ΑΘΗΝΑ» για το έτος 1993.

1. Το Π.Υ. της 1/1/93 του λ/σμού 44.11.00 είναι 2.000.000 δρχ.

2. Την 24/4/93 εισέπραξε από τον πελάτη Δ. Δημητρίου που είχε αποσβεστεί πλήρως ως ανεπίδεκτος εισπραξης δρχ. 100.000
3. Επιστολή (26/7/93) του Νομικού Συμβούλου της Α.Ε. σύμφωνα με την οποία επισφαλείς πελάτες ύψους 500.000 κρίνονται ως ανεπίδεκτοι εισπραξης.
4. Οι πωλήσεις του έτους είναι δρχ. 300.000.000
5. Το Χ.Υ. των πελατών στις 31/12/93 στην απογραφή είναι 10.000.000 δρχ.

Ζητούνται όλες οι εγγραφές που απαιτούνται με βάση τα πιο πάνω δεδομένα. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 12 Θ' Ν. 2065/1992.

ΛΥΣΗ

24/4/1993

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	100.000
38.00	Ταμείο	<u>100.000</u>
82	ΕΞΟΔΑ & ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	100.000
82.01	Έσοδα προηγ. χρήσεων	<u>100.000</u>
82.01.03	Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων	<u>100.000</u>

Είσπραξη από απ/νο πελάτη Δ. Δημητρίου.

26/7/1993

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	500.000
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>500.000</u>

44.11.00	Προβλ. για επισφαλείς πελάτες	<u>500.000</u>	
30	Πελάτες		500.000
30.97	Πελάτες επισφαλείς	<u>500.000</u>	
	Διαγραφή ανεπίδεκτων είσπραξης πελατών		
----- 31/12/1993 -----			
83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		3.000.000
83.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.000.000</u>	
83.11.00	Προβλ. για απόσβεση επισφ. πελατών	<u>3.000.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		3.000.000
44.11	Προβλ. για επισφ. απαιτήσεις	<u>3.000.000</u>	
44.11.00	Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>3.000.000</u>	
	Πωλήσεις 300.000.000 X 1%		

ΑΣΚΗΣΗ 3.

Έστω τα εξής δεδομένα για την Α.Ε. «ΚΕΚΡΟΨ» για το έτος 1993:

1. Το Π.Υ. της 1/1/1993 του λογ/σμού 44.11.00 είναι 1.500.000 δρχ.
2. Επιστολή (25/9/1993) του Νομικού Συμβουλίου της Α.Ε. σύμφωνα με την
 οποία επισφαλείς πελάτες ύψους δρχ. 3.500.000 κρίνονται ως
 ανεπίδεκτοι είσπραξης λόγω περάτωσης της πτωχευτικής διαδικασίας.
3. Οι ΠΩΛΗΣΕΙΣ του έτους είναι δρχ. 180.000.000.
4. Το Χ.Υ. της 31/12/1993 στην απογραφή είναι 12.000.000 δρχ.

Ζητούνται όλες οι εγγραφές που απαιτούνται με βάση τα πιο πάνω δεδομένα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 12 Θ' Ν. 2065/1992.

ΛΥΣΗ

25/9/1993

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		3.500.000
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.500.000</u>	
44.11.00	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>3.500.000</u>	
30	ΠΕΛΑΤΕΣ		3.500.000
30.97	Πελάτες επισφαλείς	<u>3.500.000</u>	

Διαγραφή ανεπίδεκτων είσπραξης πελατών

31/12/1993

83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		1.800.000
83.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>1.800.000</u>	
83.11.00	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>1.800.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		1.800.000
44.11	Προβλ. για επισφ. απαιτήσεις	<u>1.800.000</u>	
44.11.00	Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>1.800.000</u>	

Πωλήσεις 180.000.000 X 1%

31/12/1993

81	ΕΚΤΑΚΤΑ & ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ		200.000
81.02	Έκτακτες ζημιές	<u>200.000</u>	
81.02.06	Ζημιές από ανεπίδ. είσπρ. απαιτ.	<u>200.000</u>	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		200.000
44.11	Προβλ. για επισφ. απαιτήσεις	<u>200.000</u>	
44.11.00	Προβλέψεις για απόσβεση επισημασμένων πελατών	<u>200.000</u>	

Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων με βάση την εμπορική νομοθεσία

Την παραπάνω διάκριση των απαιτήσεων σε ασφαλές και επισφαλείς και ανεπίδεκτες εισπράξεως υιοθετεί ο Ν. 2190/1920 για την αποτίμησή τους και, με τη διάταξη του άρθρου 43 παρ. 8α, ορίζει ότι «οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες είσπραξης αποσβένονται ολοσχερώς, ενώ οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξή τους».

Έτσι, με βάση τη διάταξη αυτήν:

- α) Οι ασφαλούς εισπράξεως απαιτήσεις εμφανίζονται στον ισολογισμό στο ακέραιο. Στις τοκοφόρο απαιτήσεις πρέπει να προστεθεί και ο δουλευμένος, μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, τόκος.
- β) Οι επισφαλείς απαιτήσεις αποτιμούνται και εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό που πιθανολογείται με βάση τα υφιστάμενα στοιχεία κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, ότι θα εισπραχθεί απ' αυτές. Για την πιθανολογούμενη απώλεια διενεργείται πρόβλεψη.
- γ) Οι ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις αποσβένονται εξ' ολοκλήρου.

Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων με βάση τη φορολογική νομοθεσία

Κατά τη νομολογία των φορολογικών δικαστηρίων επισφαλής απαίτηση θεωρείται εκείνη για την οποία υπάρχει η πιθανότητα ότι δε θα εισπραχθεί κατά το όλο ή το μέρος της. Η πιθανότητα αυτή πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικούς λόγους, οι οποίοι να δικαιολογούν το αφερέγγυο του οφειλέτη.

Η αφερεγγυότητα του οφειλέτη είναι ζήτημα πραγματικό και κρίνεται με βάση τα υπάρχουσα στοιχεία για κάθε συγκεκριμένη απαίτηση. Δεν αρκεί η δήλωση του φορολογουμένου ότι οι απαιτήσεις που διέγραψε είναι επισφαλείς. Η αφερεγγυότητά του οφειλέτη κρίνεται από τον οικονομικό έφορο και από τα φορολογικά δικαστήρια της ουσίας. Πάντως, από τη Διοίκηση του Υπουργείου Οικονομικών και από τα φορολογικά δικαστήρια έχουν γίνει δεκτοί οι εξής γενικοί κανόνες:

- Ο χαρακτηρισμός μιας απαίτησης ως αφερέγγυας δεν εξαρτάται βασικά από το αν έγινε δικαστική επιδίωξη της εισπράξεώς της κι αυτή απέβη άκαρπη, ούτε κι αν εκκρεμεί γι' αυτή δικαστικός αγώνας, εφόσον από άλλα στοιχεία αποδεικνύεται το αφερέγγυο του οφειλέτη και πιθανολογείται η μη είσπραξη κατά το όλο ή μέρος, της απαιτήσεως.
- Η κήρυξη του οφειλέτη σε κατάσταση πτωχεύσεως αποτελεί βασικό στοιχείο για το χαρακτηρισμό ολόκληρης της απαιτήσεως ή κατά ένα μέρος αυτής ως ανεπίδεκτης είσπραξης.

- Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αφερέγγυο μια απαίτηση που καλύπτεται με εμπράγματα ασφάλεια (ενέχυρο, υποθήκη, προσημείωση υποθήκης) και η αξία του βαρημένου πράγματος υπερκαλύπτει το ποσό της απαιτήσεως.
- Μόνη η δικαστική επιδίωξη της εισπράξεως των απαιτήσεων δεν αποδεικνύει το αφερέγγυο του οφειλέτη και το αβέβαιο της εισπράξεως αυτής.

Ο φορολογικός νόμος (άρθρο 35 παρ. 1ε, δ, στ' Ν.Δ. 3323/55) ορίζει ότι από το ακαθάριστο εισόδημα της επιχειρήσεως εκπίπτοντας «αι δι' οριστικών εγγραφών αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για να αναγνωρισθεί προ έκπτωσης η απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων απαιτείται να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Να αποδεικνύεται η βάση της απαιτήσεως.

Για να γίνει απόσβεση μιας απαιτήσεως πρέπει να αποδεικνύεται ότι είναι πραγματική και όχι εικονική. Δηλαδή, να αποδεικνύεται από τα βιβλία και τα στοιχεία ότι υπάρχει πραγματική απαίτηση, που προήλθε από πώληση αγαθών, παροχή υπηρεσιών, δάνειο κ.λ.π. Αν έχει γίνει εγγραφή στα βιβλία της επιχειρήσεως, αλλά δεν υπάρχουν τα απαιτούμενα για τη συναλλαγή δικαιολογητικά, δεν αποδεικνύεται η βάση της απαιτήσεως.

β) Η απαίτηση να συνδέεται με τη δραστηριότητα της επιχειρήσεως.

Κατά τη δικαστηριακή νομολογία, για να αποσβεστεί η απαίτηση, πρέπει να συνδέεται με το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχειρήσεως ή να προέρχεται από έννομη σχέση που συνάφθηκε από τον επιχειρηματία

χάρη της εμπορικής τους επιχειρήσεως. Δεν αναγνωρίζεται λ.χ. η απαίτηση που προέρχεται από χορήγηση δανείου προς τρίτο (ιδιώτη) με τον οποίο η επιχείρηση δεν έχει συναλλαγές εμπορικής φύσεως, έστω και αν η απαίτηση αυτή χαρακτηρίζεται ως επισφαλής, γιατί δε συνδέεται με την εμπορική δραστηριότητα της επιχειρήσεως. Δεν αναγνωρίζονται, συνεπώς, αποσβέσεις απαιτήσεων που προέρχονται από προσωπικές συναλλαγές του επιχειρηματία.

γ) Η απαίτηση να είναι επισφαλής.

Η απαίτηση πρέπει να είναι επισφαλής, δηλαδή ο οφειλέτης να κρίνεται αφερέγγυος, σύμφωνα με όσα πιο πάνω αναπτύχθηκαν. Το βάρος της αποδείξεως της επισφάλειας φέρει αυτός που την επικαλείται.

Σημειώνεται ότι είναι δυνατό να αναγνωρίζεται η απόσβεση μικροαπαιτήσεων έστω κι αν οι οφειλέτες δεν κρίνονται αφερέγγυοι στις περιπτώσεις που η δικαστική επιδίωξη της εισπράξεώς τους συνεπάγεται δαπάνη που υπερκαλύπτει τα ποσά των απαιτήσεων.

δ) Να γίνει διαγραφή της απαιτήσεως με οριστική εγγραφή.

Η απόσβεση της απαιτήσεως πρέπει να γίνει «δι' οριστικής εγγραφής», δηλαδή ο λ/σμός του χρεώστη πρέπει να πιστωθεί με το ποσό της πιθανής ζημίας. Συνεπώς δεν αποτελεί νόμιμο τρόπο αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων η δημιουργία αποθεματικού ή προβλέψεως ούτε και η έμμεση απόσβεση, δηλαδή η καταχώρηση της πιθανής ζημίας όχι στην πίστωση του ατομικού λ/σμού του πελάτη, αλλά σε αντίθετο λ/σμό συγκεντρωτικά για όλους τους πελάτες.

Την παραπάνω νομολογιακή γραμμή ακολουθεί και ο Κ.Φ.Σ. που ορίζει ότι για κάθε επισφαλή απαίτηση αναγράφεται στην απογραφή: (α) το αρχικό ποσό της απαιτήσεως, (β) το ποσό των αποσβέσεων και (γ) το υπόλοιπο αναπόσβεστο της απαιτήσεως. Δηλαδή στο βιβλίο απογραφών αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του χρεώστη που χαρακτηρίζεται επισφαλής, το ολικό ποσό της απαιτήσεως, το ποσό της αποσβέσεως για πιθανή ζημία και το απομένον υπόλοιπο της απαιτήσεως. Στην περίπτωση όμως που ο επιτηδευματίας έχει θεωρήσει αναλυτικό καθολικό επισφαλών απαιτήσεων, μπορεί να καταχωρηθεί στο βιβλίο απογραφών συνολικά το ποσό απ' όλες τις επισφαλείς απαιτήσεις. Αρκεί δηλαδή να καταχωρεί το χρεωστικό υπόλοιπο του λ/σμού του γενικού καθολικού «επισφαλείς απαιτήσεις» το οποίο θα πρέπει να συμφωνεί με το άθροισμα των επιμέρους χρεωστικών υπολοίπων των ατομικών λογαριασμών του αναλυτικού καθολικού.

Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι, ενώ η Διοίκηση δέχεται ότι η σχετική εγγραφή πρέπει να γίνεται στη χρήση που η απαίτηση θεωρήθηκε επισφαλής και τούτο για να παρουσιάζει ο ισολογισμός την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως, τα διοικητικά δικαστήρια αποφάνθηκαν ότι η διαγραφή της επισφαλούς απαιτήσεως μπορεί να γίνει και σε μεταγενέστερη χρήση, εφόσον δεν αποκλείεται αυτή από καμία διάταξη νόμου.

Αντίκειται σε βασικές λογιστικές αρχές η μέθοδος αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων που εφαρμόζεται στη χώρα μας.

Σύμφωνα με τη βασική λογιστική αρχή της αντιπαραθέσεως εσόδων - εξόδων, οι ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να βαρύνουν τις χρήσεις στις οποίες οι απαιτήσεις αυτές γεννήθηκαν, δηλαδή προκειμένου περί απαιτήσεων κατά πελατών, στις χρήσεις που πραγματοποιήθηκαν οι πωλήσεις, γιατί τα έσοδα των χρήσεων αυτών είναι αυξημένα με τα ποσά των ζημιών από τις επισφαλείς απαιτήσεις και να μη βαρύνουν, οι ζημιές αυτές, τα αποτελέσματα των επόμενων χρήσεων, κατά τις οποίες γίνεται η διαπίστωση αυτών π.χ. μια απαίτηση που δημιουργήθηκε από πώληση επί πιστώσει στη χρήση 19 + 1 και διαπιστώθηκε ότι είναι ανεπίδεκτη εισπράξεως στη χρήση 19 + 2, αποτελεί ένα έξοδο της χρήσεως 10 + 1, γιατί στα έσοδα της χρήσεως αυτής συμπεριλήφθη το αντίτιμο της πωλήσεως από την οποία γεννήθηκε η απαίτηση είναι σφάλμα με το έξοδο αυτό να επιβαρυνθούν τα αποτελέσματα της χρήσεως 19 + 2.

Επειδή οι ζημιές από τις επισφαλείς απαιτήσεις δεν είναι δυνατό να διαπιστωθούν προκαταβολικά κατά τις χρήσεις που οι απαιτήσεις αρχικά δημιουργήθηκαν (γιατί τότε ασφαλώς θα αποφεύγονταν η δημιουργία τους), αλλά διαπιστώνονται εκ των υστέρων (σε μεταγενέστερες χρήσεις), επιβάλλεται η προκαταβολική εκτίμηση των ζημιών αυτών και η διενέργεια σχετικής προβλέψεως.

Γιατί, σύμφωνα με τις βασικές λογιστικές αρχές, εκτίμηση των πιθανών απωλειών από επισφαλείς εμπορικές απαιτήσεις, η αλλοδαπή

θεωρία έχει ανάπτυξη και η πράξη εφαρμόζει τις εξής δύο μεθόδους: (α) της εκτιμήσεως του ύψους της απώλειας με βάση το ποσοστό απώλειας επί των πωλήσεων και (β) της εκτιμήσεως του εισπρακτέου από τις απαιτήσεις ποσού.

Z. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ (ΛΗΖΙΝΓΚ)

Με το άρθρο 6 παρ. 8 του Ν. 1665/1986 ορίζεται ότι για τον υπολογισμό των καθαρών κερδών των εταιρειών επιτρέπεται να ενεργείται για την κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων τους έκπτωση 2% του ύψους των μισθωμάτων (ληξιπρόθεσμων ή όχι) από όλο τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης τα οποία δεν είχαν εισπραχθεί στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Η έκπτωση αυτή φέρεται σε ειδικό λογαριασμό προβλέψεως.

Η. ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Με το άρθρο 4 του Ν. 1775/1988 ορίζεται ότι για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών, οι εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου έχουν το δικαίωμα να εκπίπτουν ποσοστό 3% από τα ακαθάριστα έσοδα και κέρδη τους. Η έκπτωση αυτή φέρεται σε ειδικό λογ/σμό προβλέψεως.

Θ. ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΡΙΤΩΝ (ΦΑΚΤΟΡΙΝΓΚ)

Με το άρθρο 6 παρ. 3 του Ν. 1905/1990 ορίζεται ότι για τον προσδιορισμό των κερδών των εταιρειών αυτών επιτρέπεται να ενεργείται έκπτωση μέχρι 3% επί του συνόλου των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων τους, για την κάλυψη του κινδύνου από τη δραστηριότητά τους αυτή.

Η έκπτωση αυτή φέρεται σε ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό (δηλαδή σε λογαριασμό προβλέψεως) το ύψος του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το ήμισυ ή το 1/4 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, κατά τις διακρίσεις του άρθρου 4 του Ν. 1905/1990.

Ι. Ο ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Σύμφωνα με την αρχή συντηρητικότητας που διέπει τον ισολογισμό, ο σχηματισμός των προβλέψεων είναι υποχρεωτικός, ανεξάρτητα αν η χρήση κλείνει με θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται και από τη διάταξη του άρθρου 43 παρ. 1 περίπτ. γ' του Ν. 2190/1920 περί Α.Ε., που εναρμονισμένη με το Ε.Γ.Λ.Σ., ορίζει ότι «λογίζονται οι απαραίτητες αποσβέσεις και προβλέψεις στο απαραίτητο ύψος, δηλαδή «σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια» των ζημιών, δαπανών ή υποχρεώσεων της επιχειρήσεως που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού...» (άρθρο 42ε παρ. 14 Ν. 2190/1920). Επίσης την υποχρεωτικότητα σχηματισμού της προβλέψεως τονίζει και ο Ν. 3190/55 «περί Ε.Π.Ε.» (άρθρο 22 παρ. 2), οι φορολογικές διατάξεις της φορολογίας εισοδήματος και ο Κ.Σ.

Κ. ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΣΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ

Οι υπολ/σμοί του λ/σμού 44 εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις ως εξής:

<u>Υπολ/σμοί 44</u>	<u>λ/σμοί ισολογισμού</u>
44.00 «Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία»	Στο παθητικό με ανώνυμο τίτλο
44.09 «Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	
44.12 «Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα»	Στο παθητικό με τον
44.13 «Προβλέψεις για έξοδα προηγ. χρήσεων	τίτλο «Λοιπές προβλέψεις»
44.14 «Προβλέψεις για συν/κές διαφορές από αποτίμηση απαιτ. & λοιπών υποχρεώσεων»	
44.15 «Προβλέψεις για συν/κές διαφορές από πιστ. & δάνεια για κτήσεις παγ. στοιχείων»	Στο παθητικό με τον τίτλο «Λοιπές προβλέψεις»
44.98 «Λοιπές προβλέψεις»	
44.10 «Προβλέψεις απαξιώσεων & υποτιμήσεων παγίων στοιχείων»	Στο ενεργητικό αφαιρ. των Π.Σ. που αφαιρ.
44.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις»	Στο ενεργητικό αφαιρετικά το λ/σμό «Επισφαλείς - Επίδικοι πελάτες & χρεώστες.

Από άποψη επιβαρύνσεως αποτελεσμάτων:

- Οι προβλέψεις των λογ/σμών: 44.00, 18.00.19 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλήν Α.Ε.) επιχειρήσεις» και

θεωρούνται έξοδα εκμεταλλεύσεως και σχηματίζονται με χρέωση των οικείων υπολ/σμών του λογαριασμού 68 «Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως».

- Οι προβλέψεις των λογ/σμών: 44.10, 44.11, 44.12 και 44.13 θεωρούνται έκτακτα έξοδα και σχηματίζονται με χρέωση των οικείων υπολ/σμών του λογ/σμού 83 «Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους».

Οι μη χρησιμοποιημένες προβλέψεις (κινδύνων εκμεταλλεύσεως και εκτάκτων), είτε επειδή οι ζημιές ή τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν ήταν μικρότερα από τις σχηματισμένες γι' αυτά προβλέψεις, επειδή εξέλιπαν οι κίνδυνοι για τους οποίους είχαν σχηματισθεί, εμφανίζονται στα αποτελέσματα της χρήσεως με τον τίτλο «έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων».

Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 42ε παρ. 14 του Ν. 2190/1920 «αν το ποσό που εμφανίζεται στον λ/σμό «Λοιπές προβλέψεις» είναι σημαντικό, παρέχεται ανάλυσή του στο προσάρτημα».

Από καθαρά επιστημονική άποψη σημειώνουμε ότι:

- Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα δεν πρέπει να χαρακτηρίζονται προβλέψεις, γιατί δεν υφίσταται ο τύπος της αβεβαιότητας, που πρέπει να συντρέχει για τη διενέργεια προβλέψεως.

- Το έξοδο της προβλέψεως πρέπει να χαρακτηρίζεται ως έκτακτα αν είναι ασύνηθες, δηλαδή αν δεν επαναλαμβάνεται συχνά, αλλιώς χαρακτηρίζεται ως οργανικό έξοδο. Με βάση αυτό το ορθό κριτήριο, εσφαλμένα το Ε.Γ.Λ.Σ. χαρακτηρίζει ως έκτακτα έξοδα τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και τις προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές.

- Στις Η.Π.Α. δεν ομιλούν για «προβλέψεις» αλλά για υπολογιζόμενες και ενδεχόμενες υποχρεώσεις, οι οποίες όμως δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό σε ιδιαίτερη κατηγορία, αλλά περιλαμβάνονται στην κατηγορία των υποχρεώσεων, διαχωριζόμενες μάλιστα σε μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες ανάλογα με τον αναμενόμενο χρόνο διευθετήσεως των υποχρεώσεων.

Στη χώρα μας έχει καθιερωθεί οι προβλέψεις που αναφέρονται σε κινδύνους και έξοδα να εμφανίζονται στο παθητικό του ισολογισμού σε ιδιαίτερη κατηγορία λ/σμών μεταξύ κατηγοριών λ/σμών ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων. Η εμφάνιση στη θέση αυτή μπορεί να δικαιολογηθεί από το ότι οι λ/σμοί των προβλέψεων θα μετατραπούν στο μέλλον σε υποχρεώσεις ή σε αποθεματικά, ανάλογα με την έκβαση των μελλοντικών γεγονότων. Παρατηρούμε όμως ότι Δε γίνεται διάκριση που είναι εντελώς αναγκαία για τη διερεύνηση και ανάλυση των ισολογισμών.

Λ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

Για να αναγνωριστούν τα έξοδα προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα πρέπει να είναι:

- (α) «βέβαια» δηλαδή να μην τελούν υπό αίρεση ή προθεσμία και
- (β) «εκκαθαρισμένα» δηλαδή τα ποσά να είναι προσδιορισμένα (οριστικά).

Για την πρόβλεψη υποτιμήσεως των πάγιων στοιχείων (Κεφαλαίου) προβλέπει και ο Κώδικας φορολογίας εισοδήματος, ο οποίος ορίζει (άρθρο 35 παρ. 1), ότι εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως η πρόβλεψη για την όποια υφιστάμενη και μη πραγματοποιηθείσα υποτίμηση πάγιων στοιχείων του ενεργητικού ή υπερτίμηση στοιχείων του παθητικού, με εξαίρεση την υποτίμηση που προέρχεται από ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα και πλοία.

Στις περιπτώσεις αυτές που δεν έχει πραγματοποιηθεί η ζημία, ο φορολογικός νόμος δέχεται ότι αυτή θα πρέπει να εμφανίζεται στα βιβλία της επιχειρήσεως, γιατί διαφορετικά δεν θα απεικονίζεται η πραγματική οικονομική της κατάσταση, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της ιδιωτικής οικονομικής και της λογιστικής.

Για τον σχηματισμό των προβλέψεων αυτών πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

- (α) Να υφίσταται πραγματική υποτίμηση των πάγιων στοιχείων του ενεργητικού ή υπερτίμηση των στοιχείων του παθητικού κατά τον χρόνο συντάξεως του ισολογισμού.

(β) Η υποτίμηση να αφορά πάγια (περιλαμβάνονται και τα χρεόγραφα) και όχι εμπορεύσιμα στοιχεία για τα οποία δεν δικαιολογείται σχηματισμός προβλέψεως.

(γ) Κάθε πάγιο στοιχείο πρέπει να λαμβάνεται αυτοτελώς και μεμονωμένα. Η υποτίμηση, δηλαδή, ενός πάγιου στοιχείου δεν μπορεί να συμψηφιστεί με υπερτίμηση άλλου πάγιου στοιχείου. Το ίδιο ισχύει και για τις υπερτιμήσεις στοιχείων του παθητικού και αυτά κρίνονται δηλαδή αυτοτελώς και μεμονωμένα.

(δ) Τα πάγια στοιχεία πρέπει να ανήκουν κατά κυριότητα στην εταιρεία και όχι σε τρίτους.

(ε) Η υποτίμηση των πάγιων στοιχείων δεν πρέπει να γίνεται απευθείας κατά το χρόνο συντάξεως του ισολογισμού, δηλαδή με άμεση μείωση της αξίας κτήσεώς τους, αλλά έμμεσα με τον σχηματισμό προβλέψεως που θα αντικρίξει την υποτίμηση, για να είναι σε θέση η φορολογική αρχή να ελέγχει κατά πόσο η υποτίμηση είναι πραγματική και εάν συντρέχουν και στις επόμενες χρήσεις οι λόγοι της διατηρήσεως της προβλέψεως, της αυξήσεως ή της μειώσεώς της κ.λ.π.

Για τα αποθέματα η επιχείρηση έχει την ευχέρεια να επιλέξει μεταξύ δύο τρόπων εμφανίσεως της ζημίας από την υποτίμηση, η οποία επιδρά ευθέως επί των οικονομικών αποτελεσμάτων.

α) Ένας τρόπος είναι να γίνει η αποτίμηση των αποθεμάτων στην υποτιμημένη αξία τους, οπότε η ζημία θα προκύψει αυτόματα στην απογραφή, χωρίς να εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό. Τούτο

συμβαίνει όταν η αξία ενός αγαθού είναι μικρότερη τόσο από την τιμή κτήσεως, όσο και από την τρέχουσα τιμή του.

β) Ένας δεύτερος τρόπος είναι να σχηματίσει η επιχείρηση πρόβλεψη για την αντίκριση της υποτιμήσεως, η οποία θα εμφανισθεί στο παθητικό του ισολογισμού ή στο ενεργητικό αφαιρετικώς από το λογ/σμό του συγκεκριμένου αποθέματος με χρέωση του λογ/σμού αποτελεσμάτων χρήσεως.

Ο δεύτερος αυτός τρόπος, αν και δεν προβλέπεται από τον φορολογικό νόμο (αναφέρει ο νόμος μόνο η πρόβλεψη για υποτίμηση παγίων στοιχείων), παρά ταύτα ουδόλως αντίκειται στο φορολογικό νόμο. Ενδείκνυται, μάλιστα, ο σχηματισμός προβλέψεως για την υποτίμηση των αποθεμάτων, αντί της απευθείας αποτιμήσεως, διότι καθίσταται ευχερέστερος ο φορολογικός έλεγχος. Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι η σχηματισθείσα πρόβλεψη πρέπει κατά το άνοιγμα του ισολογισμού του επόμενου έτους να μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσεως και να σχηματίζεται νέα πρόβλεψη για το νέο έτος, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΡΘΡΩΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ (44)**

ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΩΝ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΝ	
Πόση ενεργητικό	Αποβλήσιμα	Αποθήκες επί Δαβέλου	Κοινοβ. ήτοι Προβλεπ. Υποχρεώσεις	Όργανο Έσοδα και Έξοδα	Όργανο Έσοδα και Έξοδα	Γενική Έμετλ. Κεϋση	Όμιλο Έσοδα και Έξοδα	Όμιλο Έσοδα και Έξοδα	Όμιλο Έσοδα και Έξοδα
ΟΜΑΔΑ 1η	ΟΜΑΔΑ 2η	ΟΜΑΔΑ 3η	ΟΜΑΔΑ 4η	ΟΜΑΔΑ 5η	ΟΜΑΔΑ 6η	ΟΜΑΔΑ 7η	ΟΜΑΔΑ 8η	ΟΜΑΔΑ 9η	ΟΜΑΔΑ 10η
10 Έσοδα Έργων	20 Έμμετλησιμα	30 Περίτες	40 Κεφάλαιο	50 Προβλεπόμενες Υποχρεώσεις	60 Αποβλήσιμα και Έσοδα Προσπορεύσιμα	70 Πωλήσεις Έμμετλησιμων	80 Γενική Έμετλ. Κεϋση	90 Διανομή Αντιβιβλίου για Λογιστική	00
11 Κέρσοι Έσοδα επί Δαβέλου	21 Προβλεπόμενα Έσοδα και Ύψος	31 Γραμμάτια Εισπραξιμα	41 Αποβλεπόμενα Δαβέλου	51 Γραμμάτια Πληρωσιμα	81 Αποβλήσιμα και Έσοδα Τρίτων Ύψος	71 Πωλήσεις Προβλεπόμενων Έσοδων και Ύψος	81 Έσοδα και Αποβλήσιμα	91 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	01 Αλλότρια Προβλεπόμενα Έσοδα
12 Μητρο. Τεχνολογία Έργων	22 Υποχρεωσιμα και Ύψος	32 Παραγγελίες επί Δαβέλου	42 Αποβλεπόμενα εις Μέλο	52 Τρίτες Αγορασσιμα	82 Πωλήσεις Λογιστηριων και Ύψος	72 Πωλήσεις Λογιστηριων και Ύψος	82 Έσοδα και Ύψος	92 Κέρσοι Έσοδων και Ύψος	02 Εσοδα Λογιστηριων Έργων και Ύψος
13 Μεταφορικά Μέσα	23 Παραγγελίες επί Δαβέλου	33 Χρεώσιμα Δαβέλου	43 Πωλήσιμα Δαβέλου	53 Πρωτογενή Δαβέλου	83 Φόροι-Τέλη	73 Πωλήσεις Ύψος	83 Προβλεπόμενες Κινδύνους	93 Κέρσοι Έσοδων και Ύψος	03 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος
14 Έσοδα και Αποβλήσιμα	24 Πρώτες και Βοηθητικές Υλκες	34 Χρεώσιμα	44 Προβλεπόμενες Υποχρεώσεις	54 Υποχρεώσεις επί Δαβέλου	84 Αλλότρια Έσοδα	74 Έσοδα και Ύψος	84 Έσοδα και Ύψος	94 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	04 Δαβέλου Αποβλεπόμενα Έσοδα
15 Αποβλήσιμα Έσοδα	25 Αποβλήσιμα Έσοδα	35 Αποβλήσιμα Δαβέλου	45 Αποβλεπόμενες Υποχρεώσεις	55 Αποβλεπόμενα Οργανωσιμα	85 Τόκοι και Ύψος	75 Έσοδα και Ύψος	85 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	95 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	05 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος
16 Αποβλήσιμα Έσοδα	26 Αποβλεπόμενα Έσοδα	36 Μεταβλητά Αποβλεπόμενα	46	56 Μεταβλητά Αποβλεπόμενα	86 Αποβλήσιμα Έσοδα	76 Έσοδα και Ύψος	86 Αποβλεπόμενα Έσοδα	96 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	06 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος
17	27	37	47	57	87	77	87	97	07
18 Έμμετλησιμα και Αποβλήσιμα	28 Είδη Έσοδων	38 Χρεώσιμα Δαβέλου	48 Αποβλεπόμενα Έσοδα	58 Αποβλεπόμενα Καταναλωσιμα	88 Αποβλήσιμα Έσοδα	78 Αποβλεπόμενα Έσοδα	88 Αποβλεπόμενα Έσοδα	98 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	08 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος
19 Πόση Έσοδα	29 Αποβλήσιμα Έσοδα	39 Αποβλήσιμα Δαβέλου	49 Προβλεπόμενα Έσοδα	59 Αποβλήσιμα Έσοδα	89 Αποβλήσιμα Έσοδα	79 Αποβλεπόμενα Έσοδα	89 Αποβλεπόμενα Έσοδα	99 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος	09 Αποβλήσιμα Έσοδων και Ύψος

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	
Πόση	Αποβλήσιμα	Αποθήκες επί Δαβέλου	Κοινοβ. ήτοι Προβλεπ. Υποχρεώσεις	Όργανο Έσοδα και Έξοδα	Όργανο Έσοδα και Έξοδα
ΟΜΑΔΑ 1η	ΟΜΑΔΑ 2η	ΟΜΑΔΑ 3η	ΟΜΑΔΑ 4η	ΟΜΑΔΑ 5η	ΟΜΑΔΑ 6η
10 Έσοδα Έργων	20 Έμμετλησιμα	30 Περίτες	40 Κεφάλαιο	50 Προβλεπόμενες Υποχρεώσεις	60 Αποβλήσιμα και Έσοδα Προσπορεύσιμα
11 Κέρσοι Έσοδα επί Δαβέλου	21 Προβλεπόμενα Έσοδα και Ύψος	31 Γραμμάτια Εισπραξιμα	41 Αποβλεπόμενα Δαβέλου	51 Γραμμάτια Πληρωσιμα	81 Αποβλήσιμα και Έσοδα Τρίτων Ύψος
12 Μητρο. Τεχνολογία Έργων	22 Υποχρεωσιμα και Ύψος	32 Παραγγελίες επί Δαβέλου	42 Αποβλεπόμενα εις Μέλο	52 Τρίτες Αγορασσιμα	82 Πωλήσεις Λογιστηριων και Ύψος
13 Μεταφορικά Μέσα	23 Παραγγελίες επί Δαβέλου	33 Χρεώσιμα Δαβέλου	43 Πωλήσιμα Δαβέλου	53 Πρωτογενή Δαβέλου	83 Φόροι-Τέλη
14 Έσοδα και Αποβλήσιμα	24 Πρώτες και Βοηθητικές Υλκες	34 Χρεώσιμα	44 Προβλεπόμενες Υποχρεώσεις	54 Υποχρεώσεις επί Δαβέλου	84 Αλλότρια Έσοδα
15 Αποβλήσιμα Έσοδα	25 Αποβλεπόμενα Έσοδα	35 Αποβλεπόμενα Δαβέλου	45 Αποβλεπόμενες Υποχρεώσεις	55 Αποβλεπόμενα Οργανωσιμα	85 Τόκοι και Ύψος
16 Αποβλήσιμα Έσοδα	26 Αποβλεπόμενα Έσοδα	36 Μεταβλητά Αποβλεπόμενα	46	56 Μεταβλητά Αποβλεπόμενα	86 Αποβλήσιμα Έσοδα
17	27	37	47	57	87
18 Έμμετλησιμα και Αποβλήσιμα	28 Είδη Έσοδων	38 Χρεώσιμα Δαβέλου	48 Αποβλεπόμενα Έσοδα	58 Αποβλεπόμενα Καταναλωσιμα	88 Αποβλήσιμα Έσοδα
19 Πόση Έσοδα	29 Αποβλήσιμα Έσοδα	39 Αποβλήσιμα Δαβέλου	49 Προβλεπόμενα Έσοδα	59 Αποβλήσιμα Έσοδα	89 Αποβλήσιμα Έσοδα

Κοινοβ. ήτοι Προβλεπ. Υποχρεώσεις
 1-11) Έσοδα και Ύψος
 2) Έσοδα και Ύψος
 3) Έσοδα και Ύψος
 4) Έσοδα και Ύψος
 5) Έσοδα και Ύψος
 6) Έσοδα και Ύψος
 7) Έσοδα και Ύψος
 8) Έσοδα και Ύψος
 9) Έσοδα και Ύψος
 10) Έσοδα και Ύψος
 11) Έσοδα και Ύψος
 12) Έσοδα και Ύψος
 13) Έσοδα και Ύψος
 14) Έσοδα και Ύψος
 15) Έσοδα και Ύψος
 16) Έσοδα και Ύψος
 17) Έσοδα και Ύψος
 18) Έσοδα και Ύψος
 19) Έσοδα και Ύψος
 20) Έσοδα και Ύψος
 21) Έσοδα και Ύψος
 22) Έσοδα και Ύψος
 23) Έσοδα και Ύψος
 24) Έσοδα και Ύψος
 25) Έσοδα και Ύψος
 26) Έσοδα και Ύψος
 27) Έσοδα και Ύψος
 28) Έσοδα και Ύψος
 29) Έσοδα και Ύψος
 30) Έσοδα και Ύψος
 31) Έσοδα και Ύψος
 32) Έσοδα και Ύψος
 33) Έσοδα και Ύψος
 34) Έσοδα και Ύψος
 35) Έσοδα και Ύψος
 36) Έσοδα και Ύψος
 37) Έσοδα και Ύψος
 38) Έσοδα και Ύψος
 39) Έσοδα και Ύψος
 40) Έσοδα και Ύψος
 41) Έσοδα και Ύψος
 42) Έσοδα και Ύψος
 43) Έσοδα και Ύψος
 44) Έσοδα και Ύψος
 45) Έσοδα και Ύψος
 46) Έσοδα και Ύψος
 47) Έσοδα και Ύψος
 48) Έσοδα και Ύψος
 49) Έσοδα και Ύψος
 50) Έσοδα και Ύψος
 51) Έσοδα και Ύψος
 52) Έσοδα και Ύψος
 53) Έσοδα και Ύψος
 54) Έσοδα και Ύψος
 55) Έσοδα και Ύψος
 56) Έσοδα και Ύψος
 57) Έσοδα και Ύψος
 58) Έσοδα και Ύψος
 59) Έσοδα και Ύψος
 60) Έσοδα και Ύψος
 61) Έσοδα και Ύψος
 62) Έσοδα και Ύψος
 63) Έσοδα και Ύψος
 64) Έσοδα και Ύψος
 65) Έσοδα και Ύψος
 66) Έσοδα και Ύψος
 67) Έσοδα και Ύψος
 68) Έσοδα και Ύψος
 69) Έσοδα και Ύψος
 70) Έσοδα και Ύψος
 71) Έσοδα και Ύψος
 72) Έσοδα και Ύψος
 73) Έσοδα και Ύψος
 74) Έσοδα και Ύψος
 75) Έσοδα και Ύψος
 76) Έσοδα και Ύψος
 77) Έσοδα και Ύψος
 78) Έσοδα και Ύψος
 79) Έσοδα και Ύψος
 80) Έσοδα και Ύψος
 81) Έσοδα και Ύψος
 82) Έσοδα και Ύψος
 83) Έσοδα και Ύψος
 84) Έσοδα και Ύψος
 85) Έσοδα και Ύψος
 86) Έσοδα και Ύψος
 87) Έσοδα και Ύψος
 88) Έσοδα και Ύψος
 89) Έσοδα και Ύψος
 90) Έσοδα και Ύψος
 91) Έσοδα και Ύψος
 92) Έσοδα και Ύψος
 93) Έσοδα και Ύψος
 94) Έσοδα και Ύψος
 95) Έσοδα και Ύψος
 96) Έσοδα και Ύψος
 97) Έσοδα και Ύψος
 98) Έσοδα και Ύψος
 99) Έσοδα και Ύψος
 100) Έσοδα και Ύψος

	44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
68.00	44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. 44.00.00 Σχηματισμένες Προβλέψεις 44.00.01 Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις
68.09	44.09	Λοιπές Προβλέψεις Εκμετάλλευσης 44.09.00 Σχηματισμένες Προβλέψεις 44.09.01 Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις
83.10	44.10	Προβλέψεις Απαξιώσεων & Υποτιμήσεων Παγίων Στοιχείων
83.11	44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
83.12	44.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους & έκτακτα έξοδα
83.13	44.13	Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων
30.18	44.14	Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση απαιτήσεων & λοιπών υποχρεώσεων.
50,51,16.15	44.15	Προβλέψεις για Σ.Δ. από πιστώσεις και δάνεια για κτήση παγίων στοιχείων.
83.98	44.98	Λοιπές έκτακτες προβλέψεις.
	68	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
44.00	68.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.
18.01.19	68.01	Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές πλην Α.Ε. επιχειρήσεις.
44.09	68.09	Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης
	83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
44.10	83.10	Προβλέψεις απαξιώσεων & υποτιμήσεων παγίων στοιχείων
44.11	83.11	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
44.12	83.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους & έκτακτα έξοδα
44.13	83.13	Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων
44.98	83.98	Λοιπές έκτακτες προβλέψεις

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

ΙΘΩΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΡ. ΜΑΕ. 5417/01/Β/86/402
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1995 (ΚΡΗΣΗ 10η 1/1/95-31/12/95)

ΠΛΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΕΡΥΦΗΡΟ

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

ΜΕΣΑ ΛΑΒΗΜΕΝΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

ΜΕΣΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ 1994 Δεφ.

Α. ΞΗΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Α. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. Καταβλητό (δην. εκ 16.629 μετοχών των 10.000 εαυτών)

166.280.000

166.280.000

Β. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΟΤΗΤΕΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

2. Διαφορές από επενδ. στην Έκθεση Αποτίμησης στο τέλος

0.614

8.914

Ν. ΑΠΟΒΕΒΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. Ταμείο Αποβιβασίας

75.735.418

75.545.953

Υ. ΑΝΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΣΣ ΜΕΣΩ

Πρόσθετο Κεφάλαιο Εξ Νέου

0

265.267.556

ΣΥΝΟΛΟ ΞΗΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (Α+Β+Γ+Δ+Ε+Υ)

192.924.030

457.142.118

Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΗΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΩΛΑ

2. Άσφαξη Πρόβλεψη

6.926.445

7.560.130

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Α. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. Προσβλητικές

14.755.351

73.278.561

2. Γραμμάτιο Παράγωγο

71.022.431

74.127.698

3. Έπιτοκοι Παράγωγοι

2.470.139

200.218.551

4. Προσβλητικό Πάσης

-

72.073.109

5. Υποχρέωση από Φόρους - Τέλη

10.696.376

66.308.185

6. Αποβιβασμό Οφειλών

29.913.355

11.211.834

7. Μεταβλητό Παράγωγο

257.969.694

15.085.600

11. Πρωτόκολλο Διαφοράς

-

33.706

ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (Γ+Δ)

407.010.192

514.436.064

Δ. ΜΕΤΑΒΛΗΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΜΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

2. Έλεος Ασφαλίσεων

4.066.509

4.181.283

Ε. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (Α+Β+Γ+Δ+Ε)

610.027.476

963.320.556

Α. ΑΣΦΑΛΙΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΡΟΪΚΤΙΜΟΥ

1. Διασφάλιση Αλλοτριών Περιουσιών

355.974.610

355.560.000

2. Ασφάλιση Αξιών Επενδύσεων

3.000.000

3.000.000

358.974.610

358.560.000

3.000.000

358.974.610

358.560.000

3.000.000

358.974.610

358.560.000

3.000.000

358.974.610

ΓΕΝΙΚΑΙΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΝΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Καθήκον Αποτίμησης Στοιχείων

Πόσων: 1.674.701.488

Μετρώ: 1.543.993.254

Μετρώ: 130.708.135

Τέλη: 2.548.956

Μετρώ: 133.255.095

112.893.478

20.361.617

19.990.207

371.410

ΑΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΕΦΑΛΩΝ

Ταμείο Αποβιβασίας

Μετρώ: 149.461

Κεφάλαιο: 257.969.694

Κεφάλαιο: 0

ΣΥΝΟΛΟ: 258.119.145

61.951

0

258.119.145

258.119.145

61.951

0

258.119.145

258.119.145

61.951

0

258.119.145

258.119.145

61.951

0

258.119.145

258.119.145

61.951

0

258.119.145

258.119.145

ΑΘΗΝΑ, 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1996

ΕΝΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α. ΣΑΤΣΩΓΙ
Α.Δ.Τ.: 1.22123473

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Ε.
ΚΡΗΤΗΣ Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ.: Η 154944/94

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΣΥΡΡΑΛΙ
Α.Δ.Τ.: Η 004539/76

ΠΡΟΤΥΠΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Ανάλυση - Ερμηνεία του Ε.Γ.Λ.Σ.
Γ' Έκδοση Θ. Γρηγοράκου (1991)
- 2) Ο Ισολογισμός των Α.Ε. και των Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης
Νικ. Τότση
Εκδοτικός οίκος «ΠΑΜΙΣΟΣ» (1992)
- 3) ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ:
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΕΜΠΟΡΙΟΥ
Β' ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑ (1987)
- 4) Ο Ισολογισμός των Α.Ε. και Ε.Π.Ε.
Εμ. Σακέλλη (1990)
- 5) Ερμηνεία Ε.Γ.Λ.Σ.
Εμ. Σακέλλη (1990)
- 6) Γενική Λογιστική
Μιλτ. Λεοντάρη
- 7) Ερμηνεία Ε.Γ.Λ.Σ.
Νικ. Τότσης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1) Ανάλυση Ισολογισμού

Ν. ΠΕΤΡΙΔΗ

Καθηγητής Τμήματος Λογιστικής - Σ.Δ.Ο.

Τ.Ε.Σ. ΠΑΤΡΑΣ (1994)

2) Λογιστική ΙΙ

Ν. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Καθηγητής Τμήματος Λογιστικής - Σ.Δ.Ο.

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ (1994)

